

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมการดำเนินงานการประเมินคุณภาพภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสุโขทัย ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัย
 - 1.1 ความหมายของการศึกษาปฐมวัย
 - 1.2 ความสำคัญของการศึกษาปฐมวัย
 - 1.3 จุดมุ่งหมายของการศึกษาปฐมวัย
 - 1.4 หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย
 - 1.5 รูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัย
2. การมีส่วนร่วม
 - 2.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม
 - 2.2 ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม
 - 2.3 แนวคิดของการมีส่วนร่วม
3. แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน
 - 3.1 ความหมายของการประกันคุณภาพภายใน
 - 3.2 ความสำคัญของการประกันคุณภาพภายใน
4. แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับปฐมวัยสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 - 4.1 มาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัยของกระทรวงมหาดไทย
 - 4.2 การดำเนินการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
6. กรอบแนวคิดในการวิจัย

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัย

1. ความหมายของการศึกษาปฐมวัย

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2545 : 1) กล่าวว่า การจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นการจัดการศึกษาให้แก่เด็ก 6 ขวบแรก เป็นการจัดการศึกษาเพื่อการดูแล และสร้างเสริมเด็กให้พัฒนาเต็มศักยภาพ ด้วยการเรียนรู้ที่ถูกต้องชัดเจน ลักษณะการจัดการเรียนการสอนจึงมุ่งจำเพาะไปที่การพัฒนาเด็กโดยการจัดการเรียนการสอนให้ตรงระดับพัฒนาการตามวัยและส่งเสริมพัฒนาการแบบองค์รวม ให้ตรงกับความต้องการและความสนใจ สร้างความพร้อมให้เด็กเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพมีบุคลิกภาพ

กูด (Good, 1945 : 200) กล่าวว่า การจัดการศึกษาปฐมวัย หมายถึงโครงการหรือหลักสูตรที่จัดสำหรับเด็กในโรงเรียนเด็กเล็ก โรงเรียนอนุบาล

เยาวพา เดชะคุปต์ (2542 : 14) ได้ให้ความหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัยว่า หมายถึง การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 6 ปี ซึ่งการจัดการศึกษาดังกล่าว จะมีลักษณะแตกต่างไปจากระดับอื่นๆ ทั้งนี้ เพราะเด็กในวัยนี้เป็นวัยที่สำคัญต่อการวางรากฐานบุคลิกภาพและการพัฒนาทางสมอง การจัดการศึกษาสำหรับเด็กในวัยนี้มีชื่อเรียกต่างกันไป หลายชื่อ ซึ่งแต่ละโปรแกรมมีวิธีการและลักษณะในการจัดกิจกรรมซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยพัฒนาเด็กในรูปแบบต่าง ๆ กัน

สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาปฐมวัย เป็นการจัดการศึกษาให้แก่เด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 6 ปี เพราะเด็กในวัยนี้เป็นวัยที่สำคัญต่อการวางรากฐานบุคลิกภาพและการพัฒนาทางสมอง ซึ่งจะต่างไป จากการศึกษาระดับอื่นเพื่อมุ่งหวังให้เด็กได้รับการพัฒนาในทุก ๆ ด้านเพื่อเป็นพื้นฐานในการที่จะก้าวเข้าสู่ระดับประถมศึกษาซึ่งถือเป็นจุดสำคัญที่ควรมีการวางแผนและจัดโปรแกรมการศึกษา ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับธรรมชาติของเด็ก

2. ความสำคัญของการศึกษาปฐมวัย

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยหรือระดับก่อนประถมศึกษา ได้มีนักวิชาการได้กล่าวถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยหรือระดับก่อนประถมศึกษา ไว้ดังนี้

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 1) กล่าวว่า สภาพวิกฤติทางเศรษฐกิจและสังคมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและรุนแรง ได้สร้างความกดดันให้เกิดความจำเป็นอย่างยิ่งในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาของไทยให้สามารถผลิตผู้ที่มีความเป็นมนุษย์สมบูรณ์ มีคุณธรรม จริยธรรม อีกทั้งรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างมีคุณภาพ จากผลงานทางวิจัย พบว่า เด็กปฐมวัยไทย จำนวนมากถึง 1 ใน 6 มีพัฒนาการล่าช้า ไม่สมวัย โดยมีอัตราส่วนเพิ่มขึ้นตามอายุ แสดงว่าเด็กเหล่านี้ขาดโอกาสการเรียนรู้และขาดการอบรมการเลี้ยงดูที่เหมาะสม รวมทั้งจำนวนเด็กที่มีความต้องการทางการศึกษาพิเศษเพิ่มขึ้น ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย จึงจำเป็นต้องตระหนักถึงปัญหา มีการเฝ้าระวัง และ

ดำเนินการให้ความช่วยเหลือเด็กอายุต่ำกว่า 6 ปี ทุกกลุ่มตั้งแต่แรกเกิด ตลอดจนมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพ การจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับพัฒนาการและศักยภาพของเด็ก

วรารภรณ์ รักวิชัย (2545 : 53) ความสำคัญของการจัดการศึกษาปฐมวัย คือ ขั้นตอนการพัฒนาการของเด็กที่พัฒนามาถึงระดับหนึ่งที่จะทำให้เด็กมีความสามารถที่จะเรียนรู้พฤติกรรมใหม่ๆ ได้อย่างง่ายโดยที่วุฒิภาวะทางกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา มีการพัฒนาถึงจุดหนึ่ง ซึ่งเป็นรากฐานให้ก้าวไปสู่การเรียนรู้ใหม่อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า การศึกษาปฐมวัยมีความสำคัญอย่างยิ่งเป็นการวางรากฐานในการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละคนตามศักยภาพภายใต้บริบทสังคม-วัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม

3. จุดมุ่งหมายของการศึกษาปฐมวัย

การศึกษาระดับปฐมวัยไม่ใช่เพียงแต่เป็นการเตรียมให้เด็กพร้อมที่จะเข้าเรียนต่อในชั้นประถมศึกษาเท่านั้นแต่เป็นการศึกษาที่ช่วยเด็กให้มีชีวิตที่สมบูรณ์แบบตามที่ได้ปฐมวัยพึงจะมีเพราะเด็กวัยนี้เป็นวัยที่พร้อมจะเรียนรู้ ครูและผู้เกี่ยวข้องต้องมีวิธีสอนที่เหมาะสมเพื่อให้เด็กดำรงชีวิตในวัยเริ่มต้นด้วยความสุขและมีพัฒนาการด้านต่าง ๆ ไปได้อย่างเต็มที่

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536 : 1-2) ได้กำหนดจุดมุ่งหมาย ที่จะส่งเสริมให้เด็กแต่ละคนได้พัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ ทั้งทางด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ดังต่อไปนี้

1. มีร่างกายเจริญเติบโต แข็งแรงสมบูรณ์ มีความสามารถในการใช้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายได้คล่องแคล่วและมีสุขนิสัยที่ดี
2. มีความสามารถที่จะช่วยตัวเองได้ตามวัย
3. มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น
4. มีคุณธรรมและจริยธรรม
5. มีความรัก ชื่นชม และภูมิใจในศิลปวัฒนธรรม ประเพณีที่ดั่งงามของชาติ
6. เห็นคุณค่า สามารถอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม
7. เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม และสามารถปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
8. มีความสามารถในการใช้กระบวนการเรียนรู้ มีประสาทสัมผัสที่ดี มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และใช้ภาษาในการสื่อความหมายได้คล่องแคล่ว

คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 6, 26) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาสำหรับเด็กอายุแรกเกิด- 5 ปี โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ - จิตใจ ด้าน

สังคม และด้านสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัยความสามารถ ความสนใจ และความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อให้เด็กมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ดังนี้

1. ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขภาพ สุขนิสัยที่ดี
2. ใช้อวัยวะของร่างกายได้คล่องแคล่วประสานสัมพันธ์กันกล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง
3. มีสุขภาพจิตดี มีความสุขและแสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับวัย
4. มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม
5. รับรู้และสร้างปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัว
6. ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย
7. ใช้ภาษาสื่อสาร สื่อความหมายและใช้ภาษาได้เหมาะสมกับวัย
8. ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว และรักการออกกำลังกาย
9. รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและความเป็นไทย
10. อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
11. มีความสามารถในการคิดและแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย
12. มีจินตนาการความคิดสร้างสรรค์
13. มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ มีทักษะในการแสวงหาความรู้ สนใจเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัว

สรุปได้ว่า การศึกษาระดับปฐมวัยเป็นเพียงการเตรียมให้เด็กพร้อมที่จะเข้าเรียนต่อในระดับอนุบาลเท่านั้นจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัยคือการมุ่งที่จะพัฒนาและส่งเสริมพัฒนาการตามวัยของเด็กได้พัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ ทั้งทางด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา เน้นถึงคุณค่าชีวิตของเด็กแต่ละคนมีเสรีที่จะเรียนรู้จากประสบการณ์มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ มีทักษะในการแสวงหาความรู้ สนใจเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัว สร้างสรรค์และส่งเสริมให้เด็กได้มีทักษะต่างๆที่นำไปสู่การเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าต่อสังคม

4. หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย

การจัดการศึกษาปฐมวัย นั้นมีหลักการที่มุ่งจะพัฒนาเด็กปฐมวัยในทุก ๆ ด้านให้เด็กได้เกิดความพร้อมที่จะเรียนรู้ โดยให้ความสำคัญและเข้าใจในความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2535 : 81) ได้กำหนดหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยไว้ว่าให้เด็กทุกคนได้รับโอกาสในการพัฒนาการเตรียมความพร้อม การตอบสนองความต้องการพื้นฐานตามเกณฑ์สภาวะความต้องการพื้นฐานของเด็ก ส่งเสริมพัฒนาการรอบด้านรวมทั้งคุณธรรม จริยธรรมจัดการศึกษาให้มีความสอดคล้องกับธรรมชาติพัฒนาการของเด็กความแตกต่างของแต่ละบุคคลและกับวิถีชีวิตของคนไทยโดยมี รูปแบบการ

จัดการศึกษา เป็นรูปแบบในระบบโรงเรียน ลักษณะการจัดเป็นหลักสูตรอนุบาล 3 ปี อนุบาล 2 ปี และเด็กเล็ก 1 ปี และรูปแบบนอกโรงเรียนจัดใหญ่ของศูนย์พัฒนาเด็กประเภทต่าง ๆ สำหรับ จุดมุ่งหมายและแนวการจัดประสบการณ์ เป็นการจัดการศึกษาเพื่อให้ได้รับการอบรมเลี้ยงดู และพัฒนาความพร้อมของเด็กทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สติปัญญา บุคลิกภาพ และสังคม มีการประเมินผล โดยใช้เทคนิควิธีการหลายอย่างตรวจสอบความพร้อมของเด็ก และให้ผู้ปกครอง ได้มีส่วนร่วมในการประเมิน

กรมวิชาการ (2540 : 1-31) ได้กำหนดหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย ว่าเป็นการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กแรกเกิดจนถึง 6 ปี ทั้งเด็กปกติและเด็กด้อยโอกาสเด็กพิเศษโดยจัด ในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กรอบด้านทั้งทางด้านร่างกาย ด้านอารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญาตามวัยและตามความสามารถของแต่ละบุคคล นอกจากนี้ ยังส่งเสริมให้บุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถทางด้านจัดการศึกษาปฐมวัยและครอบครัว ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมด้วย

สรุปได้ว่าหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นการส่งเสริมพัฒนาการเด็กอย่างรอบด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาตามวัยและตามความสามารถของแต่ละบุคคลทั้งยังให้ครอบครัวชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

5. รูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัย

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2542 : 19-20) กล่าวว่า iva การศึกษาปฐมวัยเป็นการจัดการศึกษาให้แก่เด็กตั้งแต่แรกเกิด ถึง 8 ขวบ ยกเว้นบางประเทศเช่นประเทศไทยอายุ 0-6 ปี ที่กำหนดขึ้นที่บ้าน ศูนย์บริการหรือโรงเรียนก็ได้ โดยรูปแบบของการจัดนี้ จำแนกเป็น 2 ลักษณะคือ จัดที่บ้าน (Home-based Programs) หมายถึงการจัดบริหารดูแลที่ทำขึ้นที่บ้านกับอีกลักษณะหนึ่ง คือ จัดสถานบริการ (Center-based Programs) เป็นบริหารเด็กกลุ่มใหญ่ ซึ่งในการจัดบริหารจำแนกตามอายุได้ 3 กลุ่มคือ

1. กลุ่มเด็กทารก (อายุ 2 ขวบแรก)
2. กลุ่มเด็กเล็ก (อายุ 2-4 ขวบ)
3. กลุ่มเด็กอนุบาลและประถมต้น (อายุ 5-8 ขวบ)

ด้วยลักษณะความแตกต่างของกลุ่มเด็ก ทำให้สถานบริการและโรงเรียนมีความแตกต่างกันเพื่อให้สอดคล้องกับ 8 ขวบแรก ที่มีพัฒนาการที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว แต่ละขวบปีมีความแตกต่างและก้าวหน้าของพัฒนาการที่ต่างกันมากด้วยเหตุนี้ทำให้การดูแล การเลี้ยงดู การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แต่ละวัยต่างกัน เป็นเหตุให้มีรูปแบบของการจัดการบริหารแตกต่างตามวัยของเด็กซึ่งอาจจำแนกเป็นกลุ่มได้ดังนี้

กลุ่มที่ 1 สถานที่ที่รับดูแลและเลี้ยงเด็กเล็ก (Nursery) เป็นบริการการดูแลเด็ก จำแนกได้เป็นลักษณะดังนี้

1. ศูนย์ดูแลเด็ก (Child Care Centers) เป็นสถานที่รับดูแลเด็กเพื่อการช่วยเหลือ แบ่งเบาภาระของพ่อ แม่ที่ต้องทำงานกลางวัน โดยศูนย์จะเน้นการเลี้ยงดูแก่เด็กมากกว่าการให้การศึกษาวัยของเด็กที่รับดูแลอาจเริ่มตั้งแต่วัยทารกเป็นต้นไป หรือรับเฉพาะเด็กเล็ก บริหารอาจจัดให้ เฉพาะกลางวัน เรียกว่า ศูนย์เลี้ยงเด็กกลางวัน (Day – care center) หรือตลอด 24 ชั่วโมง

2. บ้านรับเลี้ยงเด็ก (Family Day Care) เป็นครอบครัวที่เปิดบริการรับเลี้ยงเด็กกลางวันส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มเล็ก ๆ รับเด็กประมาณ 7–12 คน อาจเป็นลูกญาติ ลูกเพื่อน ลูกเพื่อนบ้าน โดยเลี้ยงควบคู่กับลูกตนเอง การดูแลให้การกินอยู่ตามปกติสบายๆ การรับดูแลอาจดูแลทั้งวัน หรือดูแลเป็นชั่วโมง เฉพาะช่วงที่ผู้ปกครองไปธุระก็มี

กลุ่มที่ 2 โรงเรียนเตรียมก่อนเข้าอนุบาล เป็นโรงเรียนที่จัดทำขึ้นเพื่อสนับสนุนการเตรียมเด็กในการเข้าโรงเรียนอนุบาล

กลุ่มที่ 3 โรงเรียนอนุบาล เป็นการบริหารการเรียนการสอนเพื่อเตรียมเด็กเข้าเรียนในระดับประถมศึกษา รับตั้งแต่อายุ 3–6 ขวบ มี 3 ชั้นเรียน คือ อนุบาล 1 อนุบาล 2 และอนุบาล 3 เป็นการจัดการศึกษาที่รัฐและเอกชนจัดทำขึ้น ไม่นับเป็นการศึกษาบังคับ สำหรับอเมริกาโรงเรียนอนุบาล ที่เปิดในมหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัย จัดตั้งขึ้นเพื่อใช้เป็นแหล่งศึกษาเชิงวิชาการเป็นไปตาม ความต้องการของสถาบันแม่

กลุ่มที่ 4 โรงเรียนเตรียมชั้น ป.1 (Pre – First Grade หรือ Junior First Grade) เป็นโรงเรียนที่จัดขึ้นสำหรับเด็กที่ไม่มีโอกาสเข้าเรียนชั้นอนุบาล ได้เข้าเรียนเพื่อปรับตัวเองก่อนขึ้นชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เปิดรับเด็กอายุ 6–7 ปี สำหรับประเทศไทยรู้จักกันในนาม ชั้น ป.เตรียมหรือ เตรียมชั้นประถมปีที่ 1

กลุ่มที่ 5 โรงเรียนสำหรับเด็กป่วย (Hospital School) โรงพยาบาลบางแห่งจะจัดโรงเรียนในโรงพยาบาลสำหรับเด็กเพื่อได้ศึกษาเล่าเรียน หรือทบทวนบทเรียนขณะอยู่ในโรงพยาบาล สำหรับเด็กปฐมวัยจะจัดเป็นห้องเล่น (playroom) เป็นห้องที่จัดเตรียมให้ประโยชน์สำหรับการศึกษาของเด็กโดยเด็กได้มาเล่นและเรียนรู้ที่ห้องเล่นนี้ แต่บางครั้งผู้จัดอาจต้องไปบริการถึงเตียงหรือห้องเด็กป่วย ซึ่งจะใช้ในกรณีที่เด็กป่วยไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้ โรงพยาบาลเด็กเป็นโรงพยาบาลหนึ่งที่มีการจัดห้องเล่น และการบริการเครื่องเล่นที่เตียงโดยผู้สอนเป็นทั้งครูและพยาบาล

อุดมสิทธิ์ พัทธกุล (2542 อ้างถึงใน ลัดดา เหมาะสุวรรณและคณะ, 2543 : 6) ได้จัดแบ่ง การจัดการบริหารเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยไว้ 3 รูปแบบ ดังนี้

1. การบริการเลี้ยงเด็กกลางวันในครอบครัว (Family Day Care) เป็นการบริการรับเลี้ยงเด็กในบ้าน ผู้รับเลี้ยงเด็กมักเป็นแม่บ้านที่มีเวลาว่างในช่วงกลางวัน การจัดการบริการลักษณะนี้เป็นไปในลักษณะของการช่วยเหลือเกื้อกูลกันในชุมชน ผู้ปกครองที่นำบุตรหลานมาฝากไว้มักจะเป็นผู้ที่คุ้นเคยกัน

2. ศูนย์รับเลี้ยงเด็กกลางวัน (Day Care Center) เป็นศูนย์ที่รับเลี้ยงเด็กตั้งแต่ 5 คนขึ้นไปส่วนใหญ่เด็กที่เข้ามารับบริการจะมีอายุตั้งแต่ 2-6 ปีการดำเนินงานของศูนย์รับเลี้ยงเด็กกลางวันดำเนินการโดยหน่วยงานภาครัฐในลักษณะของสถานรับเลี้ยงเด็กในสถานที่ทำงาน นอกจากนี้ยังมีศูนย์ที่ดำเนินงานโดยเอกชน องค์กรเอกชน สมาคม มูลนิธิ องค์กรการกุศลและชุมชน ต้องอยู่ภายใต้การควบคุมและส่งเสริมของกรมประชาสงเคราะห์ ศูนย์รับเลี้ยงเด็กกลางวันส่วนใหญ่จัดบริหาร โดยภาคเอกชน

3. การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา (Pre – School Program) เป็นการบริการอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาความพร้อมของเด็กทุกด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม จริยธรรม สติปัญญาและบุคลิกภาพเป็นการศึกษาในระบบโรงเรียน การจัดการศึกษาในระดับนี้มี 3 รูปแบบ คือ ชั้นอนุบาลใช้เวลาเรียน 2-3 ปี ชั้นเด็กเล็กหรือเตรียมประถมศึกษาใช้เวลาเรียน 1 ปี และจัดในศูนย์พัฒนาเด็ก

เยาเวา เดชะคุปต์ (2542 : 59) กล่าวว่า การจัดการศึกษาปฐมวัย ที่นิยมจัดกันเป็นสากลแบ่งออกได้เป็น 3 รูปแบบ คือ ศูนย์เลี้ยงเด็ก (Child Care Center) โรงเรียนเด็กเล็ก (Nursery School) และโรงเรียนอนุบาล (Kindergarten) แต่ทั้ง 3 รูปแบบนี้อาจเรียกชื่อแตกต่างกันไปบ้าง รับเด็กอายุตั้งแต่ 2 ปีครึ่ง ถึง 6 ปี แต่ก็อาจจะมีการยืดหยุ่นได้ เช่น สถานศึกษาของเอกชนบางแห่งอาจรับเด็กตั้งแต่ 2 ปีขึ้นไป สถานศึกษาของรัฐบาลรับเด็กอายุ 4 ปี ขึ้นไปทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเกณฑ์และความพร้อมของแต่ละสถานศึกษาเป็นสำคัญ

โดยไม่มีการกำหนดลงไปว่าควรจะเป็นรูปแบบใด โดยทั่วไปมักเรียกชื่อต่าง ๆ กันไปทั้งนี้ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่าง ๆ ต่อไปนี้

1. จุดมุ่งหมายของการจัด
2. เหตุผลและความต้องการของสังคม
3. รูปแบบของการให้บริการใหม่
4. รูปแบบของสถานที่จัดตั้ง
5. กลุ่มอายุของเด็ก
6. ประเภทของหน่วยงานที่จัด

สรุปได้ว่ารูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยนั้นถูกจัดขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับเด็กในช่วงปฐมวัยที่มีพัฒนาการที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้การดูแลและการเลี้ยงดู การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในแต่ละวัยต่างกัน โดยส่วนใหญ่ แบ่งออกเป็น ศูนย์เลี้ยงเด็ก (Child Care Center) โรงเรียนเด็กเล็ก (Nursery School) และโรงเรียนอนุบาล (Kindergarten) ทำให้เป็นทางเลือก ที่หลากหลายให้แก่พ่อแม่และผู้ปกครองที่จะส่งเด็กไปสู่ระบบของการได้รับการศึกษา

การมีส่วนร่วม

1. ความหมายของการมีส่วนร่วม

ทองใบ สุตชาติ (2543 : 227) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วม (Participation) หมายถึง วิธีการที่ผู้นำสามารถนำมาปรับใช้ในการจูงใจ และสร้างขวัญกำลังใจให้แก่บุคลากร เป็นกลยุทธ์ที่จะช่วยให้มีแรงจูงใจในการทำงานมากขึ้น บุคลากรที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีความผูกพันในการทำงานยิ่งกว่าการเข้ามาแบบไม่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การเข้าไปมีส่วนร่วมจะทำให้บุคลากรเกิดทัศนคติต่อการบริหารองค์การดีขึ้น ทำให้เกิดความพึงพอใจมีแรงจูงใจต่อความสำเร็จในชีวิตการทำงาน ทำให้ได้รับการยอมรับ (Recognition) มีความรับผิดชอบ (Responsibility) และนับถือตนเองมากขึ้น (Self-esteem) การมีส่วนร่วมเป็นการสร้างความเข้าใจในการทำงาน

สมยศ นาวิกาน (2545 : 1) ให้ความหมายไว้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับกระบวนการตัดสินใจ เน้นการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องอย่างแข็งขันของบุคคล ใช้ความคิดสร้างสรรค์ และความเชี่ยวชาญอย่างแท้จริง ในกระบวนการตัดสินใจที่สำคัญขององค์การ ไม่ใช่เพียงสัมผัสปัญหาหรือแสดงความห่วงใย

ชาญชัย อาจินสมอาจารย์ (2548 : 22) กล่าวว่าไว้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมของพนักงานในการตัดสินใจในองค์การทั้งที่เป็นเรื่องปกติ และเรื่องสำคัญพนักงานมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมายแก้ปัญหา และทำการตัดสินใจที่มีผลกระทบต่อองค์การและงานของเขา และทำให้มั่นใจว่าองค์การของตนเองอยู่ในเป้าหมายในรูปของการตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้ำที่ให้บริการ

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง วิธีการดำเนินงานที่เปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบต่าง ๆ ทุกขั้นตอนของการมีส่วนร่วมตั้งแต่การร่วมคิดร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผนปฏิบัติงาน ร่วมรับผิดชอบผลที่เกิดขึ้นทั้งทางบวก และทางลบ เป็นการตอบสนองความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ที่ต้องการให้ความสำคัญต่อบุคคล ทำให้เกิดความรู้สึกที่เป็นส่วนหนึ่งขององค์การจะมีความตั้งใจ และอุทิศตนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การอย่างแท้จริง

2. ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม

ทองใบ สุตชาติ (2543 : 170-173) กล่าวถึงประโยชน์ที่จะได้จากการจัดการแบบมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน และการประยุกต์การจัดการแบบมีส่วนร่วมซึ่งตั้งอยู่บนฐานความคิดของการจัดการในสถานการณ์แบบนอสมัยหากนำไปประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสมย่อมทำให้เกิดประโยชน์ได้หลายประการ ดังนี้

1. เป็นประโยชน์ในแง่ของการพัฒนาบุคลากร ทั้งนี้เพราะว่า การเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจจะทำให้บุคลากรเกิดการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ในการทำงาน และนำไปสู่การปรับปรุงทักษะในการทำงานนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในภาระหน้าที่เฉพาะคน

2. ส่งเสริมให้เกิดการตัดสินใจที่ดีขึ้น กล่าวคือ การปฏิบัติภารกิจที่มีความสลับซับซ้อนมากๆ และยากที่จะได้ข้อมูลข่าวสารประกอบการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ หากสามารถเชิญชวนให้บุคลากรเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมากเท่าไร ยิ่งจะเป็นประโยชน์ และทำให้การตัดสินใจมีคุณภาพยิ่งขึ้น

3. เป็นการเพิ่มศักยภาพในการจูงใจ และการสร้างความผูกพันในการตัดสินใจ กล่าวคือ การตัดสินใจใดๆ ในองค์การถ้าหากบุคลากรได้มีส่วนร่วมตั้งแต่แรกจะเป็นการจูงใจให้พวกเขาผูกติด และมีความผูกพันที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินการให้สำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. เป็นประโยชน์ต่อผู้นำที่จะได้ร่วมกับผู้ใต้บังคับบัญชา ในด้านการแบ่งปันอำนาจ และสร้างพลังอำนาจให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา เพราะว่าเป็นที่ยอมรับในเบื้องต้นแล้วว่าการตัดสินใจแบบมีส่วนร่วมเป็นขั้นตอนสำคัญประการแรกที่จะทำให้เกิดพลังอำนาจแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา

รังสรรค์ ประเสริฐศรี (2544 : 262) กล่าวถึงประโยชน์สำคัญของภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมหลายประการ ดังนี้

1. เพิ่มคุณภาพในการตัดสินใจในกรณีที่มีผู้เข้าร่วมประชุมสามารถให้ข้อมูล และความรู้ในสิ่งที่ผู้นำไม่มี

2. เกิดความมุ่งมั่นที่จะได้รับความร่วมมือในการค้นหาปัญหา และวิธีการแก้ปัญหาที่ดีที่สุดเกี่ยวกับการตัดสินใจในการแก้ปัญหาต่างๆ

3. เปิดโอกาสให้มีอิทธิพลในการเข้าร่วมตัดสินใจซึ่งเป็นพันธกรณีที่ต้องกระทำและยอมรับร่วมกัน ทำให้บุคคลหลายฝ่ายเข้าร่วมตัดสินใจก่อให้เกิดพันธกรณีเพิ่มขึ้น

4. สร้างประโยชน์ร่วมกันทั้งผู้นำและผู้ตาม

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมมีประโยชน์ต่อการบรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ ผูกพัน ไว้วางใจในการปฏิบัติงาน การติดต่อสื่อสารมีประสิทธิภาพ กระบวนการตัดสินใจมีคุณภาพ เกิดการพึ่งพาตนเอง เรียนรู้วิธีแก้ปัญหาผ่านกระบวนการทำงาน อีกทั้งเป็นการพัฒนาศักยภาพของบุคคล สะท้อนปัญหาที่แท้จริงแลกเปลี่ยนเรียนรู้แก้ปัญหา เกิดการยอมรับภายในกลุ่ม มีความรับผิดชอบต่อสังคมเกิดความรู้สึกร่วมกัน

3. แนวคิดของการมีส่วนร่วม

การใช้การมีส่วนร่วม เป็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนานั้นมีนักการศึกษาได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับแนวคิดพื้นฐานของการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

ดวงแก้ว กอแก้ว (2543 : 17-18) ได้สรุปแนวคิดของ (Tannenbaum and Massarik) ไว้ว่าการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับลักษณะการเข้ามีส่วนร่วม ในการเข้าไปมีส่วนร่วมของสมาชิก ผู้ใต้บังคับบัญชาอาจจะเป็นไปโดยตรง และมีลักษณะเป็นทางการ ซึ่งจะมีผลประโยชน์ เป็นแรงผลักดันให้เกิดการมีส่วนร่วม และเกิดความสัมพันธ์ระหว่างผู้ใต้บังคับบัญชา อย่างไรก็ตามในกรณีที่การมีส่วนร่วมของสมาชิกเป็นไปโดยทางอ้อม และไม่เป็นทางการ การมีส่วนร่วมอาจจะไม่เกิดประโยชน์ก็ได้ Tannenbaum และ Massarik ยังเสนอต่อไปว่า ในการเข้าไปมีส่วนร่วมนั้นคือ การเข้าไปแบ่งปันส่วนนั้นเอง นอกจากนี้ในประเด็นเรื่องการปฏิบัติงานนั้น กระบวนการมีส่วนร่วมเป็นผลที่ก่อให้เกิดสินค้าและบริการซึ่งทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้รับเงินเดือนหรือค่าจ้างตอบแทนนั่นเอง

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 29) ให้แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมว่า การขาดการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการจัดการศึกษา การกำหนดหลักสูตรแบบเรียน และการจัดการเรียนการสอนว่า ทำให้การจัดการศึกษาไม่สอดคล้องกับสภาพความต้องการของการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคมท้องถิ่น และตัวผู้เรียน

คูเฮน และ อัลดโฮฟฟ์ (Cohen & Uphoff, 1977 : 7-26) เป็นนักวิชาการชาวสหรัฐอเมริกาแห่งมหาวิทยาลัยคอร์เนล (Cornell University) ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้เขียนหนังสือในการประชุมสัมมนาเพื่อพัฒนาชนบท เรื่องการมีส่วนร่วมในการออกแบบ การวางระบบ และการประเมินการปฏิบัติงานในโครงการเพื่อพัฒนาชนบท ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า การมีส่วนร่วมจะต้องประกอบด้วย กระบวนการตัดสินใจว่าจะทำอะไร แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม Cohen และ Uphoff กล่าวถึงกรอบการพิจารณาเรื่อง การมีส่วนร่วมว่ามีโครงสร้างพื้นฐานจำแนกเป็น 3 มิติ ได้แก่

มิติที่ 1 การมีส่วนร่วมในเรื่องอะไร (What participation are we concerned with) หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ประเภท หรือลักษณะของการมีส่วนร่วม (Kinds of Participation) ซึ่ง Cohen และ Uphoff กล่าวว่ามี 4 ประเภท ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Participation in decision making)
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Participation in implementation)
3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Participation in benefits)
4. การมีส่วนร่วมในการประเมิน (Participation in evaluation)

มิติที่ 2 ใครเข้ามามีส่วนร่วม (Whose participation are concerned with) ในส่วนนี้มีคำที่ใช้ในความหมายกว้างคือ การมีส่วนร่วมของประชาชน (Popular Participation) ซึ่ง Cohen และ Uphoff ได้จำแนกกลุ่มบุคคลเป็น 4 กลุ่มใหญ่ๆ ได้แก่

1. ผู้ที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น (Local resident or local people)
2. ผู้นำท้องถิ่น (Local leaders)
3. เจ้าหน้าที่ของรัฐ (Government personnel)

4. คนต่างชาติ (Foreign personnel)

มิติที่ 3 การมีส่วนร่วมวิธีการเกิดขึ้นได้อย่างไร (How is participation occurring with in the project) ในมิตินี้ Cohen และ Uphoff ได้เสนอมิติที่จะพิจารณาอยู่ 4 ประเด็น คือ

1. พื้นฐานของการมีส่วนร่วม โดยพิจารณาเกี่ยวกับแรงที่กระทำให้เกิดการมีส่วนร่วม มาจากเบื้องบนหรือเบื้องล่าง และแรงที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมว่ามาจากที่ใด

2. รูปแบบของการมีส่วนร่วม โดยพิจารณาเกี่ยวกับรูปแบบขององค์การ และการมีส่วนร่วมโดยตรงหรือโดยอ้อม

3. ขอบเขตของการมีส่วนร่วม โดยพิจารณาเกี่ยวกับระยะเวลาที่เข้ามามีส่วนร่วมและ ช่วงของกิจกรรม

4. ประสิทธิภาพของการมีส่วนร่วม โดยพิจารณาเกี่ยวกับการให้อำนาจแก่ผู้เข้ามามี ส่วนร่วม และปฏิสัมพันธ์ของคุณลักษณะต่างๆ ของสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมเป็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาซึ่งเกิดจากความสนใจ ความ ห่วงกังวลร่วมกัน เกิดจากความเดือดร้อน และไม่พึงพอใจ หรือเกิดจากการตกลงร่วมกัน ซึ่ง บทบาทของการมีส่วนร่วมเป็นไปในรูปแบบของการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน เพื่อ นำไปสู่เป้าหมายของกิจกรรมพัฒนา คือ การพัฒนาขีดความสามารถพึ่งพาตนเองได้ นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนร่วมกับลักษณะของการเข้ามามีส่วนร่วม ลักษณะของ การมีส่วนร่วม ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ซึ่งมีข้อพิจารณาวิธีการเกิดการมีส่วนร่วมคือ พื้นฐานของ การมีส่วนร่วม รูปแบบ ขอบเขต และประสิทธิภาพของการมีส่วนร่วม

แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน

1. ความหมายของการประกันคุณภาพภายใน

มีนักบริหารและนักวิชาการหลายท่าน ให้ความหมายของการประกันคุณภาพ ภายใน ในทัศนะต่างๆ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545 : 9) กล่าวว่า การประกัน คุณภาพภายใน หมายถึง การประเมินผลและติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษาจากภายในโรงเรียนโดยบุคลากรของสถานศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัด ที่มี หน้าที่ดูแลสถานศึกษานั้นเป็นการประเมินตนเอง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 9) กล่าวว่า การประกัน คุณภาพภายใน หมายถึง เป็นกระบวนการบริหารจัดการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนา คุณภาพ ให้เป็นไปตามมาตรฐานที่ต้องการ เป็นกระบวนการที่บุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษา ร่วมกัน วางแผน กำหนดเป้าหมาย และวิธีการ ลงมือทำตามแผนในทุกขั้นตอนมีการบันทึก และ

ติดตาม ตรวจสอบผลงาน หาจุดเด่น จุดที่ต้องปรับปรุง แล้วร่วมกันปรับปรุงแผนงานนั้นๆ โดย มุ่งหวัง ให้มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสถานศึกษา

สมคิด พรหมจ้อย และ สุพักตร์พิบูลย์ (2544 : 5) กล่าวว่า การประกันคุณภาพภายใน หมายถึง การติดตาม ตรวจสอบและตัดสินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาจากภายใน โดย บุคลากรของสถานศึกษาเอง หรือหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น

สำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2546 : 11) กล่าวว่า การประกันคุณภาพภายใน หมายถึง การประเมินและติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษาจากภายใน โดยบุคลากรของสถานศึกษานั้น

สรุปได้ว่า การประกันคุณภาพภายใน หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการเพื่อให้ บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา โดยการติดตามผล ตรวจสอบคุณภาพ มาตรฐาน โดยบุคลากรในสถานศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่ดูแลสถานศึกษาให้มี ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ

2. ความสำคัญของการประกันคุณภาพภายใน

เป็นที่ทราบกันดีว่าการศึกษาของประเทศไทยยังจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาและ ปรับปรุงอีกหลายด้าน เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและความก้าวหน้าของสาร สนเทศ ในขณะที่หลายๆประเทศได้พัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างก้าวกระโดดและใช้ สถานศึกษาเป็นพื้นฐานของการพัฒนาประเทศ โดยต่างก็พยายามกำหนดคุณภาพและ มาตรฐานการศึกษาให้เป็นที่ยอมรับของประชาชนและประชาคมโลก

ประเทศไทยในฐานะประชาคมโลกจึงได้กำหนดมาตรฐานการศึกษา เพื่อใช้เป็น เกณฑ์ในการเทียบเคียงคุณภาพของสถานศึกษาให้มีคุณภาพใกล้เคียงกัน จึงเป็นที่มาของระบบ ประกันคุณภาพการศึกษาขึ้น โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 48 ได้ กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัด และสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร การศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยการทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้น สังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพ มาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ.2543)

เอกสารแนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการ ประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา(สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2552) กล่าวถึงการ ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

แม้ว่าโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้มีระบบประกันคุณภาพ การศึกษามาตั้งแต่ปีการศึกษา 2548 แต่ระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษายังต้องมี การปรับปรุงให้สอดคล้องกับประกาศกฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และ

วิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2553และมีมาตรฐาน ตัวชี้วัด ที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา ได้กำหนดให้สถานศึกษา ได้กำหนดให้สถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งต้องพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้วยการมีส่วนร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและต้องมีการดำเนินงาน 8 ประการ ดังนี้

1. กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
2. จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
3. จัดระบบบริหารและสารสนเทศ
4. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา
5. การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา
6. การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา
7. จัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน
8. การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ทั้งนี้ สถานศึกษาต้องดำเนินการอย่างจริงจัง หน่วยงานต้นสังกัดต้องกำกับ ดูแลอย่างใกล้ชิดเพื่อให้เข้าสู่การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาอย่างแท้จริง มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจึงเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาและเป็นเป้าหมายที่สำคัญที่สุดที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายทุกคนในสถานศึกษาต้องรับรู้ และปฏิบัติงานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุเป้าหมาย คือ มาตรฐานสถานศึกษากำหนดขึ้นนั่นเอง

สรุปได้ว่าการประกันคุณภาพภายในมีความสำคัญ คือ การจัดการศึกษาของประเทศไทยในอดีตที่ผ่านมาอาจกล่าวได้ว่า ไม่มีเป้าหมายที่ชัดเจนว่าการจัดการศึกษาไปเพื่ออะไร ใครรับผิดชอบอะไรในองค์กร อาจมีบ้างในส่วนของหลักสูตร ซึ่งมีได้มีฐานกฎหมายบางครั้งเป้าหมายเปลี่ยนไปตามนโยบายทางการเมือง ทำให้ไม่สามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง (รุ่ง แก้วแดง, 2544 : 59) ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น โรงเรียนจึงต้องมีระบบประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อสร้างความเชื่อมั่นแก่ชุมชนและสังคมว่า

1. โรงเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาจากองค์กรการประกันคุณภาพการศึกษาที่รัฐกำหนด
2. ชุมชน องค์กรต่าง ๆ มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน
3. โรงเรียนสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ นักเรียนที่จบจากการศึกษาจากโรงเรียนมีคุณภาพมาตรฐานการศึกษา ซึ่งเป็นที่ยอมรับของสังคมวิวัฒนาการของระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

3. หลักการสำคัญของระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา (Internation Quality Assurance) เป็นระบบที่สถานศึกษาสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้รับบริการทั้งผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ตลอดจนองค์กรหรือสถานที่ประกอบการที่ผู้รับผู้เรียนเข้าศึกษาต่อหรือทำงานว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้ตามมาตรฐานที่สถานศึกษากำหนด ผู้สำเร็จการศึกษา มีความรู้ความสามารถ ทักษะและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรกำหนดและสังคมคาดหวัง สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข รวมทั้งสร้างประโยชน์ให้แก่ครอบครัวและชุมชน ตามความเหมาะสมด้วยการบริหารจัดการที่มีคุณภาพทั้งองค์กร โดยใช้หลักการมีส่วนร่วมบุคลากรในสถานศึกษา โดยเฉพาะครู และผู้บริหารตระหนักถึงเป้าหมาย คือ ผลประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียนเป็นอันดับแรก ดังนั้น การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จึงมีผู้ให้หลักการสำคัญไว้ดังนี้ ภาณุวัฒน์ ภักดีวงศ์ (2542 : 34-35) และ อารีรัตน์ วัฒนสิน (2542 : 8-12) ได้ให้หลักการและแนวคิดในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาสอดคล้องกัน คือ 1) การกระจายอำนาจทางการศึกษา 2) การมีส่วนร่วมในการศึกษา 3) การจัดการและการบริหาร และ 4) การยกย่องกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เป็นการบังคับรัฐให้ดำเนินการสนับสนุนการดำเนินการบริหารจัดการศึกษาโดยใช้ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 11) ได้ให้หลักการในการประกันคุณภาพไว้ดังนี้ 1) จุดมุ่งหมายของการประกันคุณภาพภายใน คือ การที่สถานศึกษาร่วมกันพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาไม่ใช้การจับผิดหรือทำให้บุคลากรเสียหาย โดยเป้าหมายสำคัญอยู่ที่การพัฒนาให้เกิดกับผู้เรียน 2) การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการและการทำงานของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ไม่ใช่เป็นกระบวนการที่แยกส่วนจากการดำเนินงานตามปกติของสถานศึกษา โดยสถานศึกษาต้องวางแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการที่มีเป้าหมายชัดเจน ทำตามแผนตรวจสอบประเมินผล และพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่องเป็นระบบมีความโปร่งใสมีจิตสำนึกในการพัฒนาคุณภาพการทำงาน และ 3) การประกันคุณภาพเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา โดยร่วมกันกำหนดเป้าหมายวางแผนติดตามประเมินผล พัฒนา ปรับปรุง ช่วยคิด ช่วยทำ ช่วยกันผลักดัน ให้สถานศึกษามีคุณภาพ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษามีคุณภาพเป็นไปตามความต้องการของผู้ปกครอง

นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550 : 6-7) จึงกำหนดว่า การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาต้องยึดหลักและแนวคิด 3 ประการคือ 1) การกระจายอำนาจ (Decentralization) สถานศึกษามีความอิสระและมีความคล่องตัวในการบริหารและตัดสินใจดำเนินงาน ทั้งด้านการบริหารวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และทรัพยากร การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก และผู้สอนทำบทบาทหน้าที่ในการสอนจัดกิจกรรมและพัฒนาสื่อ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้อันของผู้เรียน ให้บรรลุผลตามจุดหมายของหลักการ ได้อย่าง

เต็มที่สามารถจัดการศึกษาได้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ความต้องการของชุมชนและสังคมได้มากที่สุด 2) เปิดโอกาสการมีส่วนร่วมในการทำงาน (Participation) หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ประกอบการ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ประชาชนชาวบ้าน เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ทั้งในฐานะเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา หรือคณะทำงานในส่วนอื่นๆของสถานศึกษา โดยมีการร่วมคิด ตัดสินใจ สนับสนุน ส่งเสริมและติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงาน ตลอดจนร่วมภาคภูมิใจในความสำเร็จของสถานศึกษา และ 3) การแสดงความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (Accountability) มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเป็นเป้าหมาย (Goal) ที่ผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ต้องรับรู้เพื่อการพัฒนาาร่วมกันและเพื่อการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของสถานศึกษาว่า สามารถนำผู้เรียนไปสู่มาตรฐานที่ได้กำหนดร่วมกันไว้หรือไม่ จากเป้าหมายและจุดเน้นการพัฒนาดังกล่าว สถานศึกษาต้องสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา (School Improvement Plan) เลือกลวิธีการพัฒนาที่เหมาะสมและสามารถทำให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม มีการประชาสัมพันธ์เป้าหมายและจุดเน้นที่ต้องการพัฒนาให้ทุกฝ่ายได้รับรู้เพื่อเป็นสัญญาประชาคม และเพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีทิศทางการทำงานที่ชัดเจนสู่เป้าหมายเดียวกัน

สรุปได้ว่า หลักสำคัญของระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา เป็นระบบที่สถานศึกษาสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้รับบริการทั้งผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ตลอดจนองค์กรหรือสถานที่ประกอบการที่ผู้รับผู้เรียนเข้าศึกษาต่อหรือทำงานว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้ตามมาตรฐานที่สถานศึกษากำหนด และเป็นหน้าที่ของทุกคน ทุกฝ่าย ที่ต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา หลักการสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา คือ 1) การกระจายอำนาจ 2) การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการทำงาน และแสดงความรับผิดชอบต่อที่สามารถตรวจสอบได้ และ 3) เป็นกลไกสำคัญที่สามารถขับเคลื่อนการพัฒนา การศึกษาในการดำเนินการไปอย่างต่อเนื่อง

แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับปฐมวัยสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกสารมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยเพื่อการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (2558 : 13-34)

1. มาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัยของกระทรวงมหาดไทย

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ในฐานะหน่วยงานที่ให้การส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการที่ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ นักการศึกษา นักวิชาการ ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน เพื่อพิจารณามาตรฐานการศึกษาปฐมวัย โดยคำนึงถึงการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยมีความสอดคล้องกันตั้งแต่ทรัพยากร

ที่ใช้ในการศึกษา (ด้านปัจจัย) การนำทรัพยากรทางการศึกษามาดำเนินการบริหารจัดการ การศึกษา (ด้านกระบวนการ) ให้เกิดผลผลิตทางการศึกษาที่มีคุณลักษณะตามเป้าหมายและ ผู้ปกครอง ชุมชนมีความพึงพอใจ (ด้านผลผลิต) มาตรฐานดังกล่าวสอดคล้องกับมาตรฐาน การศึกษาชาติ มาตรฐานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กร มหาชน) และมาตรฐานของกระทรวงศึกษาธิการ โดยคำนึงถึงหลักการสำคัญในการดำเนินการ ดังนี้

ปรัชญาการศึกษาปฐมวัย

การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี บนพื้นฐานการอบรม เลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละคน ตามศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคมวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และ ความเข้าใจทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม

หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย

การจัดทำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ยึดหลักการจัดการศึกษา ดังนี้

1. การสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม การพัฒนาหลักสูตรพิจารณาจากวัยและ ประสบการณ์ของเด็กโดยเป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นการพัฒนาเด็กทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ และจิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยอยู่บนพื้นฐานของประสบการณ์เดิมที่เด็กมีอยู่ และ ประสบการณ์ใหม่ที่เด็กจะได้รับต้องมีความหมายกับตัวเด็กเป็นหลักสูตรที่ให้โอกาสทั้งเด็กปกติ เด็กด้วยโอกาส และเด็กพิเศษได้พัฒนา รวมทั้งยอมรับในวัฒนธรรมและภาษาของเด็กพัฒนา เด็กให้รู้สึกเป็นสุขในปัจจุบัน มิใช่เพียงเพื่อเตรียมเด็กสำหรับอนาคตข้างหน้าเท่านั้น

2. การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก สภาพแวดล้อมที่ เอื้อต่อการเรียนรู้จะต้องอยู่ในสภาพที่สนองความต้องการ ความสนใจของเด็กทั้งภายในและ ภายนอกห้องเรียน ผู้สอนจะต้องจัดสภาพแวดล้อมให้เด็กอยู่ในที่สะอาด ปลอดภัย อากาศสดชื่น ผ่อนคลายไม่เครียด มีโอกาสออกกำลังกายและพักผ่อน มีสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ มีของเล่นที่ หลากหลาย เหมาะสมกับวัย ให้เด็กมีโอกาสได้เลือกเล่น เรียนรู้เกี่ยวกับตนเองและโลกที่เด็กอยู่ รวมทั้งพัฒนาการอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคม ดังนั้น สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก ห้องเรียนจึงเป็นเสมือนหนึ่งสังคมที่มีคุณค่าสำหรับเด็กแต่ละคนจะเรียนรู้และสะท้อนให้เห็นว่า บุคคลในสังคมเห็นความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษากับเด็กปฐมวัย

3. การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ผู้สอนมี ความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กอย่างมาก ผู้สอนต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้บอกความรู้ หรือสั่งให้เด็กทำมาเป็นอำนวยความสะดวกในการจัดสภาพแวดล้อม ประสบการณ์และกิจกรรม ส่งเสริมพัฒนาการ และการเรียนรู้ของเด็กที่ผู้สอนและเด็กมีส่วนร่วมที่จะริเริ่มทั้ง 2 ฝ่าย โดยผู้สอน

จะเป็นผู้สนับสนุน ชี้นำ และเรียนรู้ร่วมกับเด็ก ส่วนเด็กเป็นผู้ลงมือกระทำเรียนรู้ และค้นพบด้วยตนเอง ดังนั้น ผู้สอนจะต้องยอมรับ เห็นคุณค่า รู้จักและเข้าใจเด็กแต่ละคนที่ตนดูแลรับผิดชอบ เพื่อจะได้วางแผน สร้างสภาพแวดล้อม และจัดกิจกรรมที่จะส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ผู้สอนต้องรู้จักพัฒนาตนเอง ปรับปรุง ใช้เทคนิคการจัดกิจกรรมต่างๆให้เหมาะกับเด็ก

4. การบูรณาการการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัยยึดหลักการ บูรณาการที่ว่าหนึ่งแนวคิดเด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายกิจกรรม หนึ่งกิจกรรมเด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายทักษะและหลายประสบการณ์สำคัญ ดังนั้น เป็นหน้าที่ของผู้สอนจะต้องวางแผนการจัดประสบการณ์ในแต่ละวันให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่นที่หลากหลายกิจกรรม หลากหลายทักษะ หลากหลายประสบการณ์สำคัญ อย่างเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางที่กำหนดไว้

5. การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก การประเมินเด็กปฐมวัยยึดวิธีการสังเกตเป็นส่วนใหญ่ผู้สอนจะต้องสังเกตและประเมินทั้งการสอนของตนเองและพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็กว่าได้บรรลุตามจุดประสงค์ และเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ สังเกตพัฒนาการ จากข้อมูลเชิงบรรยาย จากการรวบรวมผลงาน การแสดงออก ในสภาพที่เป็นจริง ข้อมูลจากครอบครัวของเด็ก ตลอดจนการที่เด็กประเมินตนเองหรือผลงานสามารถบอกได้ว่าเด็กเรียนรู้ และมีความก้าวหน้าเพียงใด ข้อมูลจากการประเมินพัฒนาการจะช่วยผู้สอนในการวางแผนการจัดกิจกรรม ชี้นำให้เห็น ความต้องการพิเศษของเด็กแต่ละคน ใช้เป็นข้อมูลในการสื่อสารกับเด็ก พ่อแม่ ผู้ปกครอง และขณะเดียวกันยังใช้ในการประเมินประสิทธิภาพการจัดการศึกษาให้กับเด็กในวัยนี้ได้อีกด้วย

6. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับครอบครัวของเด็ก เด็กแต่ละคนจะมีความแตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่เด็กเจริญเติบโตขึ้นมา ผู้สอน พ่อแม่ ผู้ปกครองของเด็กจะต้องมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลทำความเข้าใจพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ต้องยอมรับและร่วมมือกันรับผิดชอบ หรือถือเป็นหุ้นส่วนที่จะต้องช่วยกันพัฒนาเด็กให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน ดังนั้น ผู้สอนจึงมีใช้จะแลกเปลี่ยนความรู้กับพ่อแม่ผู้ปกครองเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กเท่านั้น แต่จะต้องให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการพัฒนาด้วย ทั้งนี้ มิได้หมายความว่าให้พ่อแม่ ผู้ปกครองเป็นผู้กำหนดเนื้อหาหลักสูตรตามความต้องการ โดยไม่คำนึงถึงหลักการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก

จากแนวคิดและหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยที่สำคัญเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กที่มีความสัมพันธ์และพัฒนาการอย่างต่อเนื่องเป็นขั้นต้อนไปพร้อมกันทุกด้าน แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่ยึดให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงด้วยตัวเด็กเองในสิ่งแวดล้อมที่เป็นอิสระเอื้อต่อการเรียนรู้และจัดกิจกรรมบูรณาการให้เหมาะสมกับระดับพัฒนาการของเด็กแต่ละคน

โดยถือว่าการเล่นอย่างมีจุดหมายเป็นหัวใจสำคัญของการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก และแนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรม สังคมที่แวดล้อม ซึ่งมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ การพัฒนาศักยภาพและพัฒนาการของเด็กแต่ละคน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทยจึงได้จัดทำคู่มือประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาปฐมวัย เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินคุณภาพการศึกษาที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน

มาตรฐานการศึกษาปฐมวัยกระทรวงมหาดไทย

มาตรฐานการศึกษาปฐมวัย เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่กระทรวงมหาดไทย ประกาศให้ใช้เมื่อวันที่ 30 เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2557 โดยได้ยึดหลักปรัชญาหลักการจัดการศึกษา สอดคล้องกับมาตรฐานชาติ มาตรฐานการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ มาตรฐานการศึกษาของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) โดยมี 14 มาตรฐาน 63 ตัวบ่งชี้ เป็นมาตรฐานที่สถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปพิจารณาที่จะเพิ่มเติมมาตรฐานหรือตัวชี้วัด ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ซึ่งมาตรฐานดังกล่าว ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ ประเด็นการพิจารณา และเกณฑ์การประเมินดังนี้

มาตรฐานการศึกษาท้องถิ่น ระดับการศึกษาปฐมวัย

มาตรฐานด้านปัจจัยทางการศึกษา จำนวน 3 มาตรฐาน 17 ตัวบ่งชี้

มาตรฐานที่ 1 ครูมีคุณธรรม จริยธรรม มีความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ

มาตรฐานที่ 2 ผู้บริหารสถานศึกษา มีคุณธรรม จริยธรรม มีภาวะผู้นำ และมีความสามารถในการบริหารจัดการศึกษา

มาตรฐานที่ 3 สถานศึกษามีจำนวนเด็ก มีทรัพยากร และสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมสนับสนุนให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 4 สถานศึกษาดำเนินการบริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

มาตรฐานที่ 5 สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ

มาตรฐานที่ 6 สถานศึกษาสนับสนุนการใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น

มาตรฐานที่ 7 สถานศึกษาจัดระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

มาตรฐานที่ 8 สถานศึกษาพัฒนาตามนโยบาย และแนวทางการปฏิรูปการศึกษาที่เป็นมาตรฐานการเสริมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น

มาตรฐานที่ 9 เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกายเหมาะสมตามวัย

มาตรฐานที่ 10 เด็กมีพัฒนาการด้านอารมณ์ และจิตใจเหมาะสมตามวัย

มาตรฐานที่ 11 เด็กมีพัฒนาการด้านสังคมเหมาะสมตามวัย

มาตรฐานที่ 12 เด็กมีพัฒนาการด้านสติปัญญาเหมาะสมตามวัย

มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษาบรรลุตามเป้าหมาย ปรัชญา วิสัยทัศน์ และจุดเน้น

มาตรฐานที่ 14 ผู้บริหารสถานศึกษาครูและเด็กมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของ

ผู้ปกครองและชุมชน

จะเห็นได้ว่ามาตรฐานการศึกษา ระดับปฐมวัยที่กระทรวงมหาดไทย ได้ประกาศให้โรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้นำไปเป็นเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้เป็นเอกภาพมาตรฐานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน) และมาตรฐานกระทรวงศึกษาธิการ ทั้งนี้ สถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดต้องการเพิ่มมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา หรือท้องถิ่นนั้นๆ ก็สามารถดำเนินการได้ แต่ทั้งนี้จะต้องไม่น้อยกว่ามาตรฐานที่กระทรวงมหาดไทยประกาศใช้

2. การดำเนินการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในการดำเนินการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นการประเมินภายในของสถานศึกษา โดยดำเนินการให้สอดคล้องกับระบบประกันคุณภาพการศึกษา ที่กำหนดไว้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ดังนั้นการดำเนินการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นหน้าที่ของหน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษา การดำเนินการให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีความรู้ความเข้าใจ การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ดังนี้

หลักการการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

1. การประกันคุณภาพเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนที่ต้องปฏิบัติตามภารกิจที่แต่ละคนได้รับมอบหมาย
2. การประกันคุณภาพมุ่งพัฒนาการดำเนินงานตามความรับผิดชอบของตนให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น เพราะผลการพัฒนาของแต่ละคนก็คือผลรวมของการพัฒนาทั้งสถานศึกษา
3. การประกันคุณภาพเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร การศึกษา ที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องไม่ช้าเพื่อเตรียมรับการประเมินเป็นครั้งคราวเท่านั้น
4. การประกันคุณภาพต้องเกิดจากการยอมรับ และนำผลการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

ดังนั้นในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพเกิดผลดีเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้จึงประกอบไปด้วยการดำเนินงาน 2 ส่วน ดังนี้

ก. การดำเนินงานของสถานศึกษา

1. กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาดำเนินการดังนี้

1.1 ศึกษา วิเคราะห์ มาตรฐานและตัวบ่งชี้ว่าด้วยการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามที่กระทรวงมหาดไทยประกาศใช้

1.2 พิจารณาสาระสำคัญที่จะกำหนดในมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่สะท้อนอัตลักษณ์และมาตรฐานส่งเสริมของสถานศึกษา

1.3 กำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จของแต่ละมาตรฐานและตัวบ่งชี้

1.4 ประกาศค่าเป้าหมายแต่ละมาตรฐานและตัวบ่งชี้ว่าด้วยการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในกลุ่มผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกบริบท

ทั้งนี้ สถานศึกษาอาจกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเพิ่มเติมนอกเหนือ จากที่กระทรวงมหาดไทยประกาศใช้ได้

สรุปได้ว่า การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการศึกษา วิเคราะห์มาตรฐาน และตัวบ่งชี้ การพิจารณาสาระสำคัญที่กำหนดในมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่สะท้อนอัตลักษณ์ กำหนดมาตรการส่งเสริม การกำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จของแต่ละมาตรฐานและตัวบ่งชี้ว่าด้วยการประกันคุณภาพภายใน ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2. จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วยแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา ดังนี้

2.1 ศึกษา วิเคราะห์ สภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบโดยใช้ข้อมูลตามสภาพจริง

2.2 กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายด้านต่างๆ โดยมุ่งเน้นที่คุณภาพผู้เรียนที่สะท้อนคุณภาพความสำเร็จอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม โดยทุกฝ่ายมีส่วนร่วม

2.3 กำหนดวิธีการดำเนินงานกิจกรรมโครงการที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยใช้กระบวนการวิจัย หรือ ผลการวิจัย หรือข้อมูลที่น่าเชื่อถือ ให้ครอบคลุมการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดประสบการณ์เรียนรู้ การส่งเสริมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การพัฒนาบุคลากรและการบริหารจัดการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

2.4 กำหนดแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นจากภายนอกที่ให้การสนับสนุนทางวิชาการ

2.5 กำหนดบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจนให้บุคลากรของสถานศึกษาและผู้เรียน ร่วมรับผิดชอบและดำเนินงานตามที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.6 กำหนดบทบาทหน้าที่และแนวทางการมีส่วนร่วมของบิดา มารดา ผู้ปกครอง องค์กร หน่วยงาน ชุมชน และท้องถิ่น

2.7 กำหนดการใช้งบประมาณและทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพให้สอดคล้องกับกิจกรรม โครงการ

2.8 เสนอแผนพัฒนาการจัดการศึกษาต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือคณะกรรมการสถานศึกษา หรือคณะกรรมการบริหารสถานศึกษาให้ความเห็นชอบ
สรุปได้ว่า การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง การศึกษาสภาพปัญหาและวิเคราะห์สภาพปัญหา การนำผลการวิเคราะห์สภาพปัญหามากำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การกำหนดบทบาทหน้าที่ให้บุคลากรของสถานศึกษา รับผิดชอบในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา การกำหนดบทบาทหน้าที่ แนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง หน่วยงาน ชุมชน และท้องถิ่น การกำหนดการใช้งบประมาณและทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพให้สอดคล้องกับกิจกรรมโครงการและการเสนอแผนจัดการศึกษาต่อคณะกรรมการสถานศึกษา

3. จัดระบบบริหารและสารสนเทศดำเนินการดังนี้

3.1 จัดโครงสร้างหรือระบบการบริหารของสถานศึกษาที่เอื้อต่อการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

3.2 กำหนดผู้รับผิดชอบและจัดระบบสารสนเทศให้เป็นหมวดหมู่ ครอบคลุม เป็นปัจจุบัน สะดวก ต่อการเข้าถึงและการให้บริการ หรือการเชื่อมโยงเครือข่ายกับหน่วยงานต้นสังกัด

3.3 นำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ในการบริหารและการพัฒนาการเรียนการสอน

สรุปได้ว่า การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ หมายถึง การกำหนดผู้รับผิดชอบ ในการจัดระบบสารสนเทศให้เป็นหมวดหมู่ ครอบคลุม เป็นปัจจุบัน สะดวกต่อการเข้าถึงการให้บริการ และเชื่อมโยงเครือข่ายกับหน่วยงานต้นสังกัด การนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และการพัฒนาการเรียนการสอน

4. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ดำเนินการดังนี้

4.1 นำแผนปฏิบัติการประจำปีแต่ละปีสู่การปฏิบัติ ตามกรอบระยะเวลา และกิจกรรม/โครงการ ที่กำหนดไว้

4.2 ผู้รับผิดชอบและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ และ ความรับผิดชอบที่ได้กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด

สรุปได้ว่า การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี ตามกรอบระยะเวลาที่กำหนดไว้ การส่งเสริม ผู้รับผิดชอบและผู้ที่เกี่ยวข้อง การสนับสนุนการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด

5. การจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาดำเนินการดังนี้

- 5.1 กำหนดผู้รับผิดชอบในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาระดับสถานศึกษา
- 5.2 ติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาทั้งระดับสถานศึกษาอย่างน้อยภาคละ 1 ครั้ง
- 5.3 รายงานและนำผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนา
- 5.4 เตรียมการและให้ความร่วมมือในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัด

สรุปได้ว่า การจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา หมายถึง การเตรียมการ การกำหนดผู้รับผิดชอบในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัดท่าน การติดตามตรวจสอบ การรายงานการตรวจสอบ การนำผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาระดับสถานศึกษาอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนา และ การให้ความร่วมมือในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัด

6. การจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ดำเนินการดังนี้

- 6.1 ให้สถานศึกษาดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา ดำเนินการประเมินตามมาตรฐาน เกณฑ์ ประเด็นพิจารณา ที่กำหนดไว้
- 6.2 ดำเนินการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาโดยใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายและเหมาะสม

สรุปได้ว่า การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา หมายถึง กระบวนการการดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การกำหนดมาตรฐาน เกณฑ์ ประเด็นพิจารณา ที่สะท้อนผลสำเร็จของการบริหารจัดการศึกษาในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

7. จัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน ดำเนินการดังนี้

7.1 สรุปรูปและจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่สะท้อนคุณภาพผู้เรียนและผลสำเร็จของการบริหารจัดการศึกษาตามรูปแบบที่หน่วยงานต้นสังกัดกำหนด

7.2 นำเสนอรายงานการประเมินคุณภาพภายในต่อคณะกรรมการสถานศึกษาให้ความเห็นชอบ

7.3 เผยแพร่รายงานการประเมินคุณภาพภายในต่อสาธารณชน หน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สรุปได้ว่า การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน หมายถึง การดำเนินงานสรุปและจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายในของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่สะท้อนคุณภาพผู้เรียน และผลสำเร็จของการบริหารจัดการศึกษาตามรูปแบบที่หน่วยงานต้นสังกัดกำหนด และนำเสนอรายงานประเมินคุณภาพภายในต่อคณะกรรมการสถานศึกษาให้ความเห็นชอบ และเผยแพร่รายงานประเมินคุณภาพภายในต่อสาธารณชน หน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

8. การจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องดำเนินการ ดังนี้

8.1 ส่งเสริมแนวความคิดเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องให้เกิดขึ้นกับครูและบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา และพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ จนเป็นวัฒนธรรมคุณภาพในการทำงานปกติของสถานศึกษา

8.2 นำผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา จากการประเมินตนเองหรือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และเลือกสรรข้อมูลสารสนเทศ เพื่อนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการบริหารและการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

8.3 เผยแพร่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อให้เกิดการพัฒนา

สรุปได้ว่า การจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง หมายถึง การดำเนินการส่งเสริมแนวความคิดการประกันคุณภาพการศึกษาที่ให้เกิดกับครูและบุคลากรทุกคน การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ การนำผล การประเมินคุณภาพภายใน มาวิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและ พัฒนาการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง การนำผลการประเมินคุณภาพภายในจากการประเมินตนเอง การเลือกสรรข้อมูลสารสนเทศ ในการตัดสินใจของผู้บริหารไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจการ

บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างมีคุณภาพแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากการประเมินคุณภาพภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ข. การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานต้นสังกัด

ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดที่สถานศึกษา ระดับการศึกษาปฐมวัยในความรับผิดชอบ ดำเนินการดังนี้

1. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และเผยแพร่นวัตกรรมที่เกี่ยวกับรูปแบบและเทคนิควิธีการประกันคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่อง
2. ส่งเสริม สนับสนุน และร่วมพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพในระดับการศึกษาปฐมวัย เช่น ระบบข้อมูลสารสนเทศ แผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา การจัดทำรายงานประจำปี เป็นต้น
3. กำกับและดูแลสุขภาพการศึกษาเพื่อยกระดับหรือรักษามาตรฐานคุณภาพการศึกษา
4. จัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอย่างน้อย 1 ครั้งต่อปี และแจ้งผลการติดตามตรวจสอบให้สถานศึกษาทราบ
5. นำผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพไปใช้วางแผนและพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง
6. เผยแพร่ผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาต่อหน่วยงานต้นสังกัดระดับเหนือขึ้นไปและสาธารณชน
7. เชื่อมโยงผลการประเมินคุณภาพนอกกับผลการประเมินผลภายในเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
8. สร้างเครือข่ายคุณภาพเพื่อร่วมพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา
9. ประกาศ เผยแพร่ผลการปฏิบัติของสถานศึกษาในสังกัดต่อสาธารณชนและหน่วยงานต่าง ๆ

การดำเนินงานตามระบบประกันสุขภาพภายในสถานศึกษาและการส่งเสริมสนับสนุนระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัด มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาและการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เป็นการทำงานที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน มุ่งเน้นการตรวจสอบความก้าวหน้าและผลการดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้ ผลที่ได้จากการตรวจสอบคุณภาพสามารถสะท้อนความสำเร็จ การดำเนินงานตามมาตรฐานของสถานศึกษาได้ และนำข้อมูลไปสู่การพัฒนาปรับปรุงตนเองเพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอกต่อไปโดยดำเนินการดังนี้

1. แต่งตั้งคณะทำงานที่รับผิดชอบในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ดังนี้

คณะกรรมการที่ปรึกษา (อำนาจการ) ประกอบด้วย

- 1) นายก/รองนายกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
- 2) ปลัด/รองปลัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
- 3) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา

คณะกรรมการดำเนินงาน ประกอบด้วย

- 1) ผู้อำนวยการสำนัก/กอง/ส่วน/ฝ่ายการศึกษา ประธานกรรมการ
- 2) รอง ผอ.สำนัก/หัวหน้าฝ่ายการศึกษา กรรมการ
- 3) ผู้บริหารสถานศึกษา กรรมการ
- 4) ศึกษานิเทศก์/นักวิชาการศึกษา/ผู้ปฏิบัติหน้าที่
ศึกษานิเทศก์ กรรมการ/เลขานุการ

2. ประชุมทำงานที่รับผิดชอบในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

3. กำหนดระยะเวลาการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

4. ดำเนินงานติดตามตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษาตามระยะเวลาที่

กำหนด

5. จัดทำรายงานผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา เพื่อสะท้อนผลให้สถานศึกษาไปปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ

6. นำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา

ความสัมพันธ์เชื่อมโยงของระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษากับหน่วยงานต้นสังกัดแสดงให้เห็นว่ากรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดมีบทบาท การส่งเสริมและพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายใน โดยเฉพาะการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ซึ่งมีการดำเนินงานทั้งในระดับสถานศึกษาและระดับหน่วยงานต้นสังกัด ตามรายละเอียด ดังนี้

การดำเนินการประเมินคุณภาพการศึกษาโดยสถานศึกษา

การประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยสถานศึกษา กำหนดขั้นตอนการประเมิน ดังนี้

- 1) แต่งตั้งคณะกรรมการประเมิน
- 2) เตรียมเอกสารเพื่อการประเมิน
- 3) กำหนดระยะเวลาในการดำเนินการประเมิน
- 4) การพิจารณาผลการประเมินคุณภาพการศึกษา
- 5) การวิเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพการศึกษา

1. การแต่งตั้งคณะกรรมการการประเมิน

ให้สถานศึกษาตั้งแต่คณะกรรมการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา และจัดทำระบบการประเมินตนเองส่งคณะกรรมการประเมินระดับองค์กรส่วนท้องถิ่น เพื่อประเมินและให้การรับรองต่อไป

หน้าที่คณะกรรมการประเมินคุณภาพสถานศึกษา

- (1) กำหนดแผนการดำเนินการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
- (2) จัดทำละบริการ การใช้คู่มือ และเครื่องมือประเมินชุดต่าง ๆ ให้เพียงพอตามความจำเป็น
- (3) ดำเนินการประชุมชี้แจงผู้เกี่ยวข้องให้เข้าใจในความจำเป็น และแนวทางของการประเมิน
- (4) ดำเนินการประเมินตามแผน
- (5) ประมวลสรุปและวิเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
- (6) จัดทำรายงานการประเมินตนเอง เพื่อรายงานหน่วยงานต้นสังกัด สาธารณชน และผู้เกี่ยวข้องหรือเพื่อเสนอสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน) ใช้ประกอบการประเมินภายนอก

2. การเตรียมเอกสารเพื่อใช้ในการประเมิน

เนื่องจากการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนอกจากใช้ผลเพื่อการพัฒนาตนเองของสถานศึกษาแล้ว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานส่วนกลาง(กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น) การนำผลการประเมินในภาพรวมไปใช้ในการวางแผนส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาคุณภาพการศึกษาในภาพรวมอีกส่วนหนึ่ง ดังนั้น เครื่องมือที่ใช้จึงจำเป็นต้องใช้เครื่องมือที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน การเตรียมการเกี่ยวกับเอกสารเพื่อใช้ในการประเมินจึงต้องเตรียมการจัดเอกสารและเครื่องมือประเมินตามโครงสร้างการประเมินที่กำหนดไว้ ประกอบด้วย

- เอกสารลำดับที่ 1 : มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาปฐมวัย
- เอกสารลำดับที่ 2 : คู่มือการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ระดับการศึกษาปฐมวัย)
- เอกสารลำดับที่ 3 : เครื่องมือประเมินมาตรฐานและตัวบ่งชี้มาตรฐานระดับการศึกษาปฐมวัย

เอกสารลำดับที่ 4 : คู่มือการประเมินคุณภาพการศึกษาปฐมวัยด้าน
ผลิตทางการศึกษา (ผู้เรียน)

เอกสารลำดับที่ 5 : เครื่องมือประเมินคุณภาพการศึกษาปฐมวัย พัฒนา
ด้านร่างกาย (อายุ 3-5 ปี)

เอกสารลำดับที่ 6 : เครื่องมือประเมินคุณภาพการศึกษาปฐมวัย
พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ (อายุ 3-5 ปี)

เอกสารลำดับที่ 7 : เครื่องมือประเมินคุณภาพการศึกษาปฐมวัย
พัฒนาการด้านสังคม (อายุ 3-5 ปี)

เอกสารลำดับที่ 8 : เครื่องมือประเมินคุณภาพการศึกษาปฐมวัย
พัฒนาการด้านสติปัญญา (อายุ 3-5 ปี)

3. ระยะเวลาในการดำเนินการประเมิน

3.1 ระยะเวลาในการประเมินมาตรฐานการศึกษาดำเนินการให้แล้ว
เสร็จภายในเดือนมกราคมของปีการศึกษาที่ประเมิน

3.2 ระยะเวลาในการประเมินมาตรฐานด้านผลิตผล ดำเนินการให้แล้ว
เสร็จภายในเดือนกุมภาพันธ์ของปีการศึกษาที่ประเมิน

3.3 ระยะเวลาในการสรุปประมวลผลและวิเคราะห์ผลการประเมิน
ดำเนินการให้แล้วเสร็จ ภายในเดือนพฤษภาคมของปีการศึกษาถัดมา

3.4 สถานศึกษาส่งผลการประเมินในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สรุป
ประมวลผล และวิเคราะห์ผลการประเมินในภาพรวม ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในเดือน
มิถุนายน ของปีการศึกษาถัดมา

4. การพิจารณาผลการประเมินคุณภาพการศึกษา

4.1 การพิจารณาผลการประเมินด้านมาตรฐานการศึกษา

ในการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาด้านมาตรฐาน
การศึกษาให้พิจารณามาตรฐานการศึกษาแต่ละตัวบ่งชี้ ตามเกณฑ์การประเมินที่ตรงกับสภาพที่
เกิดขึ้นจริงในสถานศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับคุณภาพ ดังนี้

ระดับคุณภาพ 1 หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นอยู่ในเกณฑ์ ปรับปรุง

ระดับคุณภาพ 2 หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นอยู่ในเกณฑ์ พอใช้

ระดับคุณภาพ 3 หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นอยู่ในเกณฑ์ ดี

ระดับคุณภาพ 4 หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นอยู่ในเกณฑ์ ดีมาก

ระดับคุณภาพ 5 หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นอยู่ในเกณฑ์ ดีเยี่ยม

ให้คณะกรรมการประเมินดำเนินการประเมินคุณภาพตามเกณฑ์ที่

กำหนดให้คณะกรรมการประเมิน ทุกท่านพิจารณาจากสภาพร่องรอย ผลการปฏิบัติงานและ
สภาพที่เกิดขึ้นของสถานศึกษานั้นพร้อมกับพิจารณาเอกสารหลักฐานที่มีอยู่จริง หากมีข้อสงสัย

ให้ชักถามจากผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้รับผิดชอบซึ่งการพิจารณาของคณะกรรมการอาจพิจารณาพฤติกรรม การบริหารของผู้บริหารประกอบก็ได้ เมื่อคณะกรรมการพิจารณาร่วมกันแล้วลงมติว่าตัวบ่งชี้ของแต่ละมาตรฐานนั้นอยู่ระดับคุณภาพใด เพื่อนำระดับคุณภาพนั้นกรอกลงในใบสรุปผลการประเมินโดยไม่ต้องหาค่าเฉลี่ย ตัวเลขที่ได้จะเป็นระดับคุณภาพของแต่ละตัวบ่งชี้

เกณฑ์การเทียบระดับคุณภาพ

กรณีหาค่าเฉลี่ยของคณะกรรมการแล้วมีจุดทศนิยมให้เทียบเป็นระดับคุณภาพดังนี้

ระดับคุณภาพที่ 1 ปรับปรุง	ค่าเฉลี่ย 0.00 – 2.49
ระดับคุณภาพที่ 2 พอใช้	ค่าเฉลี่ย 2.50 – 2.99
ระดับคุณภาพที่ 3 ดี	ค่าเฉลี่ย 3.00 – 3.74
ระดับคุณภาพที่ 4 ดีมาก	ค่าเฉลี่ย 3.75 – 4.49
ระดับคุณภาพที่ 5 ดีเยี่ยม	ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00

4.2 การพิจารณาผลการประเมินมาตรฐานด้านผลการผลิต (พัฒนาการของผู้เรียน)

ให้ครูผู้รับผิดชอบการประเมินนำผลการประเมินมาพิจารณาสรุปวิเคราะห์เพื่อหาสาเหตุจุดบกพร่องของผู้เรียนเป็นรายบุคคลและระดับห้องเรียน โดยศึกษาในรายละเอียดพัฒนาการท้องถิ่นแต่ละด้านโดยศึกษาจากค่าเฉลี่ย(\bar{x}) ค่าร้อยละ(%) เพื่อดูผลการเรียนรายห้องเรียนและรายบุคคลเปรียบเทียบกับตนเอง เพื่อพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

5. การวิเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

5.1 ระดับการศึกษา

ผลการประเมินด้านมาตรฐานการศึกษา

ให้คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการสถานศึกษารวบรวมผลกาประเมินของสถานศึกษากรอกในแบบประเมินผล ในกรณีที่ต้องหาค่าเฉลี่ย ให้ใช้วิธีการเทียบระดับคุณภาพตามเกณฑ์และให้นำผลการประเมินมาสรุปเป็นภาพรวมของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

ผลการประเมินด้านพัฒนาการของผู้เรียน

ให้คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการสถานศึกษารวบรวมผลการประเมินทุกห้องเรียน ทุกระดับและพัฒนาการทุกด้านกรอกลงในแบบประเมินผล และคิดค่าคะแนนตามแบบ โดยให้นำผลการประเมินมาสรุปเป็นภาพรวมของสถานศึกษา ซึ่งสามารถได้เป็นรายห้องเรียน และรายระดับชั้น

เมื่อได้ข้อมูลครบถ้วนให้คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการสถานศึกษาวิเคราะห์สรุปรายงานการปรับปรุงแก้ไขข้อเสนอแนะการแก้ปัญหาและการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยถือเป็นรายงานการประเมินตนเองเพื่อรายงานต่อหน่วยงานต้นสังกัดที่เกี่ยวข้องต่อไป

5.2 ระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและระดับกลุ่มเทศบาลในกลุ่มการศึกษาท้องถิ่น

ผลการประเมินด้านมาตรฐานการศึกษา

ให้คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการการศึกษาท้องถิ่นระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสรุปผลการประเมินของทุกสถานศึกษาในสังกัดกรอกในแบบประมวลผล ในกรณีที่ต้องการหาค่าเฉลี่ยให้ใช้วิธีการเทียบระดับคุณภาพตามหลักเกณฑ์ และให้นำผลการประเมินมาสรุปเป็นภาพรวมการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เมื่อได้ข้อมูลแล้วให้คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการการศึกษาท้องถิ่นระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดทำเป็นรายงานประเมินตนเองเพื่อรายงานต่อหน่วยงานต้นสังกัดและสาธารณชน

ผลการประเมินด้านผลผลิต (พัฒนาการของเด็ก)

ให้คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการการศึกษาท้องถิ่นระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวมผลการประเมินของทุกสถานศึกษาในสังกัด กรอกในแบบประมวลผล หาค่าเฉลี่ย (x) ค่าร้อยละ (%) และนำผลการประเมินสรุปเป็นภาพรวมการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากแบบสรุปผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา จะศึกษาวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยของการจัดการศึกษาด้านผลการประเมินพัฒนาการของเด็กในภาพ รวบรวมว่าบพร่องในเรื่องใด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะพัฒนาปรับปรุงส่งเสริมการจัดการศึกษาได้อย่างไร เพียงใด

โดยคณะกรรมการพัฒนางานวิชาการการศึกษาท้องถิ่นจะต้องศึกษาวิเคราะห์สรุปและจัดทำรายงานผลการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาภายใน

สถานศึกษาเป็นรูปเล่มเป็นรายงานการประเมินตนเองเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ศึกษาและนำข้อมูลไปพัฒนาการจัดการศึกษาในภาพรวมและเปรียบเทียบผลการประเมินตนเองกับเกณฑ์ที่กำหนดในแต่ละด้าน สำหรับข้อมูลที่เป็นคะแนนดิบ (แบบประมวลผล) และเอกสารรายงานต้องส่งให้แก่กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่สังกัด เพื่อนำไปประมวลผลและจัดทำรายงานระดับกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นและระดับประเทศต่อไป

5.3 ระดับส่วนกลาง (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น)

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น แต่งตั้งคณะกรรมการรวบรวมวิเคราะห์และสรุปผลโดยคณะกรรมการ ประกอบด้วย

(1) คณะกรรมการประสานงานวิชาการการจัดการศึกษาท้องถิ่น ระดับส่วนกลาง

(2) ผู้ทรงคุณวุฒิ

(3) ผู้แทนสำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น

คณะกรรมการชุดนี้ มีหน้าที่รวบรวมผลระดับการศึกษาท้องถิ่น (18 กลุ่ม) ประมวลผลเป็นภาพรวมการจัดการศึกษา จำแนกแต่ละกลุ่มการศึกษา เพื่อศึกษาสภาพการจัดการศึกษาโดยรวมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ว่ามีจุดเด่น จุดด้อย ในเรื่องใดที่ต้องพัฒนาส่งเสริมและปรับปรุงแก้ไข เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาจัดสรรงบประมาณและให้ความช่วยเหลือตรงกับความต้องการของท้องถิ่น รวมทั้งเป็นข้อมูลในการเสนอของบ งบประมาณจากสำนักงานงบประมาณและหน่วยงานสนับสนุนอื่นๆ

การนำข้อมูลจากการประเมินทุกระดับไปใช้ จะไม่นำข้อมูล จุดเด่น จุดด้อยของแต่ละสถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปเปรียบเทียบกัน แต่มีเจตนาให้นำข้อมูลจากสภาพจริงไปใช้ในการส่งเสริมพัฒนาและยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพในทุกด้าน

ทั้งนี้กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นได้แนบแบบกรอกผลการประเมินและแบบสรุปผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาไว้ในภาคผนวก ก.

5.4 วิธีการและเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายในการศึกษาปฐมวัย

ในการประเมินคุณภาพในดำเนินการประเมิน 2 ส่วน คือ การประเมินอิงเกณฑ์ และการประเมินอิงสถานศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

การประเมินอิงเกณฑ์ ให้พิจารณาตามมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์พิจารณาที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดโดยจะมีการสรุปการประเมินทั้งในระดับตัวบ่งชี้ และระดับมาตรฐาน

การประเมินอิงสถานศึกษา ให้พิจารณาจากสถานศึกษา ดำเนินการตามข้อเสนอแนะของผู้ประเมินและพัฒนาการของคุณภาพสถานศึกษา ตลอดจนมี

ผลการดำเนินงานบรรลุมาตรฐาน/เป้าหมายตามแนวของสถานศึกษา รวมทั้งการมีความตระหนักในความสำคัญและความพยายามในการพัฒนาสู่มาตรฐานของการศึกษาซึ่งมีซึ่งมีวิธีการประเมินในแต่ละแบบ ดังนี้

การประเมินแบบอ้างอิงเกณฑ์ มี การประเมิน 2 ระดับ คือ การประเมินในระดับตัวบ่งชี้ และการประเมินในระดับมาตรฐาน ได้แก่

การประเมินในระดับตัวบ่งชี้ ให้พิจารณาจากร้อยละเฉลี่ยตามเกณฑ์พิจารณาในแต่ละตัวบ่งชี้ 5 ระดับ คือ

เกณฑ์การพิจารณา	ระดับคุณภาพ
ร้อยละเฉลี่ยตามเกณฑ์พิจารณานต่ำกว่า ร้อยละ 50	ปรับปรุง
ร้อยละเฉลี่ยตามเกณฑ์พิจารณาตั้งแต่ร้อยละ 50-59	พอใช้
ร้อยละเฉลี่ยตามเกณฑ์พิจารณาตั้งแต่ร้อยละ 60-74	ดี
ร้อยละเฉลี่ยตามเกณฑ์พิจารณาตั้งแต่ร้อยละ 75-89	ดีมาก
ร้อยละเฉลี่ยตามเกณฑ์พิจารณาตั้งแต่ร้อยละ 90 ขึ้นไป	ดีเยี่ยม

การประเมินในระดับมาตรฐาน ให้พิจารณาจากค่าเฉลี่ยของระดับคุณภาพตัวบ่งชี้ในแต่ละมาตรฐานเป็น 5 ระดับ

เกณฑ์การพิจารณา	ระดับคุณภาพ
ค่าเฉลี่ยของระดับคุณภาพตัวบ่งชี้ ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 2.49	ปรับปรุง
ค่าเฉลี่ยของระดับคุณภาพตัวบ่งชี้ตั้งแต่ 2.50-2.99	พอใช้
ค่าเฉลี่ยของระดับคุณภาพตัวบ่งชี้ตั้งแต่ 3.00-2.99	ดี
ค่าเฉลี่ยของระดับคุณภาพตัวบ่งชี้ตั้งแต่ 3.75-4.49	ดีมาก
ค่าเฉลี่ยของระดับคุณภาพตัวบ่งชี้ ตั้งแต่ 4.50-5.00	ดีเยี่ยม

การประเมินอิงสถานศึกษา ประกอบด้วย การพิจารณาพัฒนาการของคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาและการบรรลุมาตรฐาน/เป้าหมายของสถานศึกษา โดยมีมิติในการในการพิจารณา วิธีการพิจารณา และการสรุปผลการพิจารณา ดังนี้

1. **มิติในการพิจารณา** พัฒนาการของคุณภาพการศึกษาและการบรรลุมาตรฐาน/เป้าหมายตามแผนของสถานศึกษา

2. **วิธีการพิจารณา** การให้ความหมายของการพัฒนา และการบรรลุมาตรฐาน/เป้าหมายตามแผนของสถานศึกษา ดังนี้

มีพัฒนาการของคุณภาพการศึกษา หมายถึง การที่สถานศึกษา ได้ดำเนินการตามข้อเสนอแนะของผู้ประเมินภายใน – ภายนอก / แผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษาและผลการประเมินในปีการศึกษาปัจจุบัน (เฉพาะผลการประเมินแบบอิงเกณฑ์) สูง กว่าผลการประเมินปีการศึกษาที่ผ่านมา หรือมีผลการประเมินทั้งในปีการศึกษาที่ผ่านมาและปีที่ ประเมินไม่ต่ำกว่าระดับดี

ไม่มีพัฒนาการของคุณภาพการศึกษา หมายถึง การที่ สถานศึกษาไม่ได้ดำเนินการตามข้อเสนอแนะของผู้ประเมินภายใน – ภายนอก / แผนพัฒนา คุณภาพการศึกษาและผลการประเมินในปีการศึกษาปัจจุบัน (เฉพาะผลการประเมินแบบอิง เกณฑ์) ต่ำกว่าผลการประเมินปีการศึกษาที่ผ่านมา หรือมีผลการประเมินทั้งในปีการศึกษาที่ ผ่านมา และปีที่ประเมินต่ำกว่าระดับดี และไม่แตกต่างกัน

บรรลุมาตรฐาน/เป้าหมายตามแผนหมายถึง สถานศึกษามี ความสำเร็จในการปฏิบัติสามารถบรรลุมาตรฐานหรือเป้าหมายของแผนพัฒนาสถานศึกษาใน การพัฒนาผู้เรียน ครู หรือคุณภาพการจัดการศึกษาในแต่ละมาตรฐาน โดยนำผลการประเมิน คุณภาพภายนอกแรกไปใช้วางแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และมีหลักฐาน แสดงการมีความตระหนักในความสำเร็จ และมีความพยายามในการปฏิบัติเพื่อการพัฒนาสู่ มาตรฐานของสถานศึกษา

ไม่บรรลุมาตรฐาน/เป้าหมายตามแผนแต่มีความตระหนัก และ มีความพยายามในการปฏิบัติตามแผน หมายถึง สถานศึกษายังไม่ประสบความสำเร็จในการ ปฏิบัติ ไม่สามารถบรรลุตามมาตรฐานหรือเป้าหมายของแผนพัฒนาสถานศึกษาในการพัฒนา ผู้เรียน ครู หรือคุณภาพการจัดการศึกษาในแต่ละมาตรฐาน แต่มีหลักฐานแสดงการมีความ ตระหนักในความสำเร็จ และมีความพยายามในการปฏิบัติเพื่อการพัฒนาสู่มาตรฐานของ สถานศึกษา

ไม่บรรลุมาตรฐาน/เป้าหมายตามแผน หมายถึงสถานศึกษา ยัง ไม่ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติ ไม่สามารถบรรลุมาตรฐานหรือเป้าหมายของแผนพัฒนา ของสถานศึกษาในการพัฒนาผู้เรียน ครู หรือ คุณภาพการจัดการศึกษาในแต่ละมาตรฐาน โดย ไม่คำนึงถึงความตระหนักในความสำเร็จ และไม่มีความพยายามในการปฏิบัติเพื่อการพัฒนาสู่ มาตรฐานของสถานศึกษา

หลักฐานและร่องรอยแสดงการมีความตระหนักในความสำเร็จและ มี ความพยายามในการปฏิบัติเพื่อการพัฒนาสู่มาตรฐานของสถานศึกษาให้พิจารณา ดังนี้
ความตระหนัก ในความสำเร็จของการพัฒนาสู่มาตรฐานหรือเป้าหมายตาม แผนพิจารณาจากผู้เกี่ยวข้องอย่างน้อย 3 กลุ่มขึ้นไป (ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้อง) มีความตระหนักในความสำเร็จของการพัฒนาผู้เรียน ครู คุณภาพ

การจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานนั้นๆและมีหลักฐานและร่องรอยยืนยัน อย่างน้อย 3 แหล่งขึ้นไป เช่น นโยบายและทิศทางการพัฒนาของสถานศึกษาระบบการประกันคุณภาพ ภายใน รายงานประเมินตนเอง เป็นต้น ที่แสดงว่าสถานศึกษามีความตระหนักในความสำคัญของการพัฒนาผู้เรียน ครู หรือ คุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานนั้นๆ

ความพยายามในการปฏิบัติสู่มาตรฐานการศึกษา พิจารณาจากการมีหลักฐานและร่องรอยประกอบการพิจารณาดังนี้

(1) แผนพัฒนาการศึกษา แผนยุทธศาสตร์ แผนการจัดโครงสร้างองค์กรของสถานศึกษาที่เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียน ครู หรือคุณภาพการจัดการศึกษาตามมาตรฐานนั้น ซึ่งพิจารณาได้จากการกำหนดมาตรฐานการศึกษาเป็นเป้าประสงค์ของการพัฒนาของสถานศึกษา รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา การพูดคุย และสัมภาษณ์บุคลากรต่างๆที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้อง เป็นต้น ในเรื่องการวางแผนพัฒนาของสถานศึกษา

(2) มีการจัดโครงการ/กิจกรรมสำคัญระดับสถานศึกษาทางด้านการบริหาร การเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อพัฒนาผู้เรียน ครู หรือคุณภาพการจัดการศึกษาให้บรรลุมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งเป็นเป้าหมายการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งพิจารณาได้จากแผนของสถานศึกษา (ทั้งแผนพัฒนาสถานศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี) รายงานประเมินตนเองของสถานศึกษา เป็นต้น

(3) มีภาคีเข้าร่วมหลากหลายเพียงใด โดยเฉพาะ เครือข่าย หรือ ชุมชน เป็นต้น ภาคีที่เข้าร่วมโครงการ/กิจกรรมระดับสถานศึกษาจากแผนปฏิบัติการประจำปี

(4) มีโครงการ/กิจกรรม เพื่อพัฒนาผู้เรียน ครู หรือคุณภาพการจัดการศึกษา ให้บรรลุตามมาตรฐานนั้นๆ อย่างเป็นระบบและดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพียงใด ที่ จะแสดงความยั่งยืนของการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาตามมาตรฐานนั้น

(5) ผลการประเมินโครงการ/กิจกรรมว่าได้ผลตามวัตถุประสงค์เพียงใดและเป็นที่พึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องมากน้อยเพียงใด โดยต้องเกิดความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโครงการ/กิจกรรมและผู้ที่เกี่ยวข้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 75พึงพอใจต่อผลการดำเนินงานของโครงการ/กิจกรรมนั้นๆ

การสรุปผลการประเมินอิงสถานศึกษามีระดับมาตรฐานคะแนน ดังนี้

คำอธิบาย	ระดับ	คะแนน
<u>ไม่มี</u> พัฒนาการของคุณภาพการศึกษาและ <u>ไม่บรรลุ</u> มาตรฐาน/ เป้าหมายตามแผน	ปรับปรุง	1
<u>ไม่มี</u> พัฒนาการของคุณภาพการศึกษา และ <u>ไม่บรรลุ</u> มาตรฐาน/ เป้าหมายตามแผนแต่ <u>มีความตระหนัก</u> และ <u>มีความพยายาม</u> ในการ ปฏิบัติตามแผน	พอใช้	2
<u>ไม่มี</u> พัฒนาการของคุณภาพการศึกษาแต่ <u>บรรลุ</u> มาตรฐาน/เป้าหมายตาม แผนหรือมีพัฒนาการของคุณภาพการศึกษา แต่ <u>ไม่บรรลุ</u> มาตรฐาน/ เป้าหมายตามแผนและมีหลักฐานการ <u>มีความตระหนัก</u> ในความสำเร็จ และ <u>มีความพยายาม</u> ในการปฏิบัติ <u>ไม่เด่นชัด</u>	ดี	3
<u>มี</u> พัฒนาการของคุณภาพการศึกษา <u>ไม่บรรลุ</u> มาตรฐาน/เป้าหมายตาม แผนแต่มีหลักฐานแสดงการ <u>มีความตระหนัก</u> ในความสำเร็จและ <u>มี</u> <u>ความพยายาม</u> ในการปฏิบัติอย่างเด่นชัดแต่ <u>ไม่บรรลุ</u> มาตรฐาน/ เป้าหมายตามแผน	ดีมาก	4
<u>มี</u> พัฒนาการของคุณภาพการศึกษา และ <u>บรรลุ</u> มาตรฐาน/เป้าหมายตาม แผน	ดีเยี่ยม	5

การรับรองมาตรฐานการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ในระดับมาตรฐาน
ให้เฉลี่ยผลประเมินระดับมาตรฐานแบบอิงสถานศึกษา ถ้าได้ค่าเฉลี่ยของผล
ประเมิน > 3.00 จากระบบ 5 คะแนน แสดงว่าสถานศึกษา มีผลการจัดการศึกษาในมาตรฐานนั้น
ที่ได้มาตรฐานคุณภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะให้การ
รับรองคุณภาพการศึกษาในมาตรฐานนั้นๆของสถานศึกษา

การรับรองมาตรฐานของสถานศึกษา ในภาพรวม
ในการรับรองคุณภาพมาตรฐานของสถานศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถานศึกษาต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

1. สถานศึกษามีค่าเฉลี่ยผลประเมินคุณภาพไม่ต่ำกว่าระดับดี โดยมีผล
การประเมินตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป จากระบบ 5 คะแนน
2. สถานศึกษามีค่าเฉลี่ยของผลการประเมินระดับดีขึ้นไปไม่ต่ำกว่า 3
ใน 4 ของมาตรฐานที่ประเมิน กล่าวคือ ได้ระดับดีขึ้นไป ไม่ต่ำกว่า 10 มาตรฐาน ใน 14
มาตรฐาน

3. สถานศึกษา ไม่มีผลประเมินคุณภาพของมาตรฐานอยู่ในระดับปรับปรุง โดยนับเฉพาะมาตรฐานที่ได้ระดับปรับปรุงทั้งแบบอิงเกณฑ์และอิงสถานศึกษา

สรุปได้ว่า การประเมินคุณภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง กระบวนการ หรือ ขั้นตอนการประเมินคุณภาพของการจัดการศึกษาภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่ง จะประเมินคุณภาพด้านการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา และ ด้านพัฒนาการของผู้เรียน โดยเริ่มจากการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมิน เตรียมเอกสารเพื่อการประเมิน กำหนดระยะเวลาในการดำเนินการประเมิน การพิจารณาผลการประเมินคุณภาพ การศึกษา และการวิเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพการศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยภายในประเทศ

ดวงพร สมุทรโมฬี (2545 : 83) ได้ศึกษาการบริหารระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร ผลการศึกษาพบว่า การบริหารระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านการวางแผนการจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศอยู่ในระดับสูงสุด การบริหารระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การบริหารระบบข้อมูลสารสนเทศระหว่างโรงเรียนที่ได้รับการประกันคุณภาพภายนอกและโรงเรียนที่ยังไม่ได้รับการประเมินภายนอกแตกต่างกัน 1)การบริหารระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2)จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่และเล็กมีการบริหารระบบข้อมูลสารสนเทศ อยู่ในระดับมาก 3)จำแนกตามประเภทโรงเรียน พบว่า โรงเรียนที่ได้รับการประเมินภายนอกมีการบริหารระบบข้อมูลสารสนเทศ อยู่ในระดับมาก

ทวี มั่นตรง (2545 : 119) ได้ศึกษาแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอสบปราบ จังหวัดลำปาง เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ความพร้อมในการรองรับการประเมินผลภายใน และการประเมินผลภายนอก พบว่า สภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมีการปฏิบัติสูงสุดด้านปัจจัยการเก็บรวบรวมข้อมูลในการประเมินผลโรงเรียนอย่างเป็นระบบ การสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน

ธนาวิ กาญจนนฤนาท (2554 : 88) 1) ได้ศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ผลการศึกษาพบว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนมมีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา ระดับสถานศึกษาที่ครอบคลุมสาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้เหมาะสมกับสภาพของผู้เรียน ของสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบประกอบด้วยเป้าหมายและแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจนสมบูรณ์ ครอบคลุมการพัฒนาทุกกิจกรรมที่เป็นส่วนประกอบหลักของการจัดการศึกษาและเป็นที่ยอมรับร่วมกันทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องและกิจกรรมที่กำหนดอย่างสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำเนินการบริหารเกี่ยวกับโครงสร้างการบริหาร การแต่งตั้งคณะกรรมการการมีส่วนร่วม การจัดเตรียมข้อมูลสารสนเทศที่เพียงพอ กำหนดแนวทางวิธีการกำกับติดตาม รายงานผลให้เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้โดยมีการจัดแผนปฏิบัติการประจำปีชัดเจน ครอบคลุมงาน โครงการของสถานศึกษา มีการดำเนินการตรวจสอบ ทบทวน และรายงานตามแผนที่หลากหลาย และบุคลากรในสถานศึกษา 2) เปรียบเทียบการดำเนินงานการประกันคุณภาพคุณภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม จำแนกตามสถานภาพ และขนาดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านที่ 3 ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านที่ 4 ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา

ธีรพรรณ แจ้ใส (2552 : 65-67) ได้ศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มโรงเรียนเชียงคา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพะเยา เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า สภาพปัจจุบันในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.83 ด้านที่มีการปฏิบัติมากที่สุด คือ ด้านที่ 1 การจัดระบบบริหารและการจัดระบบสารสนเทศ รองลงมาเป็นการปฏิบัติด้านที่ 3 การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านที่ 4 การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านที่ 6 การประเมินคุณภาพการศึกษา ด้านที่ 5 การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา ด้านที่ 7 การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี และด้านที่ 2 การพัฒนามาตรฐานการศึกษาซึ่งมีการปฏิบัติรองลงมา ตามลำดับ สภาพปัญหาในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มโรงเรียน เชียงคา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพะเยา เขต 2 อยู่ในระดับน้อยค่าเฉลี่ย 2.27 ด้านที่มีปัญหาน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านที่ 7 การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี ด้านที่ 1 การจัดระบบบริหารและการจัดระบบสารสนเทศ ด้านที่ 4 การดำเนินงานตาม

แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านที่ 2 การพัฒนามาตรฐานการศึกษา และด้านที่ 6 การประเมินคุณภาพการศึกษา ตามลำดับ

นรินทร์ ปาระมี (2556 : 92) ได้ศึกษาปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผลการวิจัยพบว่า ด้านการนำผลการประเมินปรับปรุงงาน ควรแต่งตั้งคณะกรรมการหรือผู้รับผิดชอบ รวบรวมผลมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ แปรผล การปฏิบัติงานของผู้บริหาร และบุคลากร เพื่อวางแผนในปีต่อไป และต้องมีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ และควรมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ ร่วมกันวางแผนการประเมินผลให้มีประสิทธิภาพและผสมผสานในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และทำงาน โดยส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการพัฒนาปรับปรุงตนเองอย่างต่อเนื่อง

วันเพ็ญ พรหมการ (2555 : 126-130) ได้ทำการศึกษาเรื่องการดำเนินการประกันคุณภาพภายในเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนที่มีการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยถึงมัธยมศึกษาตอนต้นในอำเภอเวียงเชียงรุ้ง จังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า (1) สภาพปัจจุบันในการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน โดยภาพรวมและรายมาตรฐานอยู่ในระดับมาก เพื่อพิจารณาตามรายมาตรฐานที่มีค่าเฉลี่ยของการดำเนินการสูงที่สุดไปหาต่ำที่สุด พบว่า มาตรฐานที่ว่าด้วยการบริหารจัดการศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมา คือ มาตรฐานที่ว่าด้วยผลการจัดการศึกษา ถัดมา มาตรฐานที่ว่าด้วยการประกันคุณภาพภายใน และอันดับสุดท้าย มาตรฐานที่ว่าด้วยการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด เมื่อพิจารณาสภาพปัจจุบัน ตามกระบวนการบริหารคุณภาพ PDCA พบว่า โดยภาพรวมและแต่ละขั้นตอนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยของการดำเนินการสูงที่สุดไปหาต่ำที่สุด พบว่า ขั้นตอน การวางแผน (Plan) รองลงมาคือ ขั้นตอน การปฏิบัติตามแผน (Do) ถัดมาเป็นขั้นตอนการตรวจสอบ (Check) และอันดับสุดท้ายคือ ขั้นตอนการปรับปรุง (Action) มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด (2) ปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน พบว่า โดยภาพรวมและรายมาตรฐานอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาตามรายมาตรฐานที่มีค่าเฉลี่ยของการดำเนินการสูงที่สุดไปหาต่ำที่สุดพบว่า มาตรฐานที่ว่าด้วยการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือ มาตรฐานที่ว่า ด้วยการประกันคุณภาพภายใน ถัดมามาตรฐานที่ว่าด้วยผลการจัดการศึกษา และอันดับสุดท้าย มาตรฐานที่ว่าด้วยการบริหารจัดการศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด เมื่อพิจารณาปัญหาตามกระบวนการบริหารคุณภาพ PDCA พบว่าโดยภาพรวมและแต่ละขั้นตอนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาแต่ละขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยของการดำเนินการสูงที่สุดไปหาต่ำที่สุด พบว่า ขั้นตอน การปรับปรุง (Action) มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือ ขั้นตอนการตรวจสอบ (Check) ถัดมา ขั้นตอนการปฏิบัติตามแผน (Do) และอันดับสุดท้ายคือ ขั้นตอนการวางแผน (Plan) มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด (3) แนวทางพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในได้ข้อสรุปโดยภาพรวม ดังนี้ ผู้บริหารควร

ให้ความสำคัญของการกำหนดเป้าหมายและแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในที่ชัดเจน โดยเข้ามาบริหารจัดการและมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน คอยกำกับ ติดตาม ดูแลช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนการทำงานอย่างต่อเนื่อง ตลอดถึงพัฒนา อบรมครูให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษาที่เพียงพอ เพื่อนำไปวิเคราะห์วางแผนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบ จนกลายเป็นวัฒนธรรมองค์กร สุดท้ายผู้บริหารควรให้ความสำคัญกระบวนการบริหารคุณภาพในขั้นตอนการปรับปรุง (Action) ให้มากขึ้น ส่วนแนวทางพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในตามกระบวนการบริหารคุณภาพ PDCA โดยภาพรวม ได้ข้อสรุปว่า ผู้บริหารควรมีการจัดระบบองค์กรตามโครงสร้างการบริหารงานที่ดี มีระบบการบริหารจัดการเป็นไปตามกระบวนการคุณภาพ PDCA และมีการทำงานเป็นทีมจะส่งผลให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีระบบ มีประสิทธิภาพในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในในกิจกรรมต่างๆ ตามภารกิจของสถานศึกษา ควรเริ่มต้นด้วยการวางแผน (Plan) การลงมือปฏิบัติดำเนินการ (Do) การตรวจสอบ (Check) และการลงมือแก้ไข ปรับปรุง หรือสร้างมาตรการในการทำงาน (Act) ผลการปฏิบัติงานจึงจะบรรลุเป้าหมายที่วางไว้

2. งานวิจัยต่างประเทศ

จีวัลนีย์ (Gwaltney, 1982 : 1367-A) ได้ศึกษารูปแบบของสารสนเทศเพื่อการบริหารสำหรับสถาบันอุดมศึกษา เพื่อใช้ในการบริหารและวางแผนระยะยาว ซึ่งการศึกษาวิจัยมีจุดมุ่งหมายเพื่อประยุกต์การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศด้วยคอมพิวเตอร์ เพื่อให้การดำเนินการควบคุมและการวางแผนดียิ่งขึ้น การรวบรวม การนำเสนอข้อมูลใช้เวลาอันน้อยลง และให้ผู้บริหารทุกระดับสามารถใช้สารสนเทศได้ทันเวลาถูกต้องและสมบูรณ์ รูปแบบสารสนเทศในสถาบันอุดมศึกษาประกอบด้วย แฟ้มข้อมูล 5 แฟ้ม คือ บุคลากร นิสิตนักศึกษา ศิษย์เก่า งบประมาณ และอาคารสถานที่ สำหรับรูปแบบสารสนเทศนี้จะแตกต่างกันในแต่ละสถาบัน ตามองค์ประกอบและระบบย่อยของสถาบัน ฉะนั้น การจัดสารสนเทศต้องพิจารณาโครงสร้างของสถาบันและความต้องการสารสนเทศเฉพาะของแต่ละสถาบันด้วย

ฮาร์เปอร์ (Harper, 2000 : Abstract) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทของทีมงานในการประกันคุณภาพและการวางแผนพัฒนาโรงเรียนระดับกลาง ผลการศึกษาพบว่า 1) การวางแผนเป็นทีมทำให้ครูได้มีการพัฒนาตนเองดีขึ้นและทีมงานมีส่วนช่วยในการพัฒนาโรงเรียนแนวใหม่ 2) การทำงานเป็นทีม การสร้างความตระหนักให้แก่ครูใหญ่ของแต่ละสถานศึกษาในการเป็นผู้นำกระบวนการเปลี่ยนแปลง 3) การวางแผนพัฒนาการประกันคุณภาพแนวใหม่ของโรงเรียนต่างๆ ในการพัฒนาหลักสูตรไม่ส่งผลกระทบต่อเทคนิคการสอน

จาร์เจอร์ (Jarger, 1996 : 18) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการรายงานผล พบว่า กลุ่มผู้ปกครองจะรับรู้ความเคลื่อนไหวของสถานศึกษาใกล้เคียงกับสภาพจริง หากรูปแบบการรายงานมีความหมายยาวมากกว่าสั้น และอยู่ในรูปแบบคำอธิบายมากกว่าการนำเสนอด้วยตารางสถิติ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการศึกษาสภาพการมีส่วนร่วม การดำเนินงานการประเมินคุณภาพภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสุโขทัย 8 ด้าน ได้แก่

- 1) การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
- 2) จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
- 3) จัดทำระบบบริหารและสารสนเทศ
- 4) การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา
- 5) การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา
- 6) การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา
- 7) จัดทำรายงานประจำปีเป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน
- 8) การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย